INECO, s.r.o.
✉ Mladých budovateľov 2
974 11 Banská Bystrica
Slovenská republika

☎ (+421)-948 634 624
💻 www.enviroservis.sk
✉ ineco.bb@gmail.com

Zámer činnosti

vypracovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

Obchodná galéria Turčianske Teplice

ARDIS ZH, s.r.o.

Krížna 13, 965 01 Žiar nad Hronom

Banská Bystrica, december 2021

Obsah

1. Základné údaje o navrhovateľovi ... 6
1.1 Názov ... 6
1.2 Identifikačné číslo ... 6
1.3 Sídlo ... 6
1.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa ... 6
1.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie ... 6
2. Základné údaje o navrhovanej činnosti ... 7
2.1 Názov ... 7
2.2 Účel ... 7
2.3 Užívateľ ... 7
2.4 Charakter navrhovanej činnosti ... 7
2.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti ... 8
2.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti ... 8
2.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti ... 8
2.8 Opis technického a technologického riešenia ... 8
2.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite ... 9
2.10 Celkové náklady ... 10
2.11 Dotknutá obec ... 10
2.12 Dotknutý samosprávny kraj ... 10
2.13 Dotknuté orgány ... 10
2.14 Povoľujúci orgán ... 10
2.15 Rezortný orgán ... 10
2.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov ... 11
2.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice 11
3. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia ... 12
3.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území ... 12
3.1.1 Geomorfológia ... 12
3.1.2 Geologické pomery ... 13
3.1.3 Inžiniersko-geologická charakteristika ... 13
3.1.4 Seizmicita a stabilita územia ... 13
3.1.5 Hydrogeologické pomery ... 14
3.1.6 Klimatické pomery ... 14
3.1.7 Povrchové vody ... 15
3.1.8 Podzemné vody ... 15
3.1.9 Minerálne a geotermálne vody ... 15
3.1.10 Pôdne pomery ... 15
3.1.11 Fauna, flóra a biotopy ... 15
3.1.12 Chránené územia prírody a krajiny ... 17
3.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria ... 17
3.2.1 Súčasná krajinná štruktúra ... 17
3.2.2 Územný systém ekologickej stability (ÚSES) ... 18
3.2.3 Ochrana prírody ... 18
3.2.4 Krajinná scenéria ... 18
3.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia ... 18
3.3.1 Demografia ... 18
3.3.2 Sídla ... 21
3.3.3 Poľnohospodárska výroba ... 22
3.3.4 Priemyselná výroba ... 22

3.3.5 Dopravná infraštruktúra ... 22
3.3.6 Infraštruktúra ... 23
3.3.7 Služby ... 23
3.3.8 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti ... 25
3.3.9 Archeologické náleziská ... 25
3.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia ... 26
3.4.1 Ovzdušie ... 26
3.4.2 Vodstvo ... 27
3.4.3 Pôdy ... 29
3.4.4 Radónové riziko ... 29
3.4.5 Hluk a vibrácie ... 29
3.4.6 Súčasný zdravotný stav obyvateľstva ... 30
4. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie ... 31
4.1 Požiadavky na vstupy ... 31
4.1.1 Záber pôdy ... 31
4.1.2 Nároky na zastavané územie ... 31
4.1.3 Surovinové zabezpečenie ... 31
4.1.4 Elektrická energia ... 32
4.1.5 Voda ... 33
4.1.6 Plyn a zásobovanie teplom ... 34
4.1.7 Doprava ... 34
4.1.8 Nároky na pracovné sily ... 35
4.2 Údaje o výstupoch ... 36
4.2.1 Emisie ... 36
4.2.2 Hluk a vibrácie ... 36
4.2.3 Odpadové vody ... 37
4.2.4 Odpady ... 39
4.2.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia ... 41
4.2.6 Teplo a zápach ... 41
4.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie ... 41
4.3.1 Vplyvy na prírodné prostredie ... 42
4.3.2 Vplyvy na krajiny a scenériu ... 43
4.3.3 Vplyvy na obyvateľstvo ... 44
4.3.4 Hodnotenie zdravotných rizík ... 45
4.3.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia 45
4.4 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia 46
4.5 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice ... 47
4.6 Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území ... 47
4.7 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti ... 47
4.8 Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie ... 48
4.8.1 Opatrenia počas výstavby ... 48
4.8.2 Opatrenia počas prevádzky ... 49
4.8.3 Organizačné a prevádzkové opatrenia ... 50
4.8.4 Iné opatrenia ... 50
4.8.5 Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení ... 50
4.9 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala . 50
4.10 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi ... 50

4.11 Ďalší postup hodnotenie vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov 51
5. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu vrátane porovnania s nulovým variantom 51
5.1 Zdôvodnenie variantného riešenia posudzovanej činnosti a návrhu na jej realizáciu 51
6. Mapová a iná obrazová dokumentácia 53
6.1 Mapové prílohy 53
6.2 Textové prílohy a dokumentácia 53
7. Doplňujúce informácie k zámeru 54
7.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov 54
7.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru 55
7.3 Použité právne predpisy 55
7.4 Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie 56
8. Miesto a dátum vypracovania zámeru 57
9. Potvrdenie správnosti údajov 57
9.1 Spracovatelia zámeru 57
9.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa 57

Zoznam tabuliek

Tab. 1 - Geomorfologické členenie širšieho okolia (MAZÚR, E., LUKNIŠ, M., 2002: Geomorfologické jednotky. In Atlas krajiny Slovenskej republiky) 12
Tab. 2 - Teplota vzduchu na stanici Turčianske Teplice v roku 2020 14
Tab. 3 - Atmosférické zrážky na stanici Turčianske Teplice v roku 2020 14
Tab. 4 - Štruktúra obyvateľstva mesta Turčianske Teplice 20
Tab. 5 - Národnostné zloženie obyvateľstva okresu Turčianske Teplice (rok 2020) 21
Tab. 6 - Nakladanie s odpadom v okrese Turčianske Teplice pre rok 2019 (http://cms.enviroportal.sk/) 24
Tab. 7 - Emisie zo stacionárnych zdrojov znečistenia v okrese Turčianske Teplice (NEIS) 26
Tab. 8 - Zoznam najvýznamnejších znečisťovateľov ovzdušia v Žilinskom kraji a ich množstvo emisií (SHMU, NEIS) 27
Tab. 9 - Vybrané ukazovatele stavu vôd v rieke Turiec za rok 2018 (SHMU) 28
Tab. 10 - Prehľad jednotlivých demografických ukazovateľom mesta Turčianske Teplice 30
Tab. 11 – Najčastejšie príčiny úmrtí v okrese Turčianske Teplice (2020) 30
Tab. 12 – Prehľad odpadov vznikajúcich v priebehu výstavby 39
Tab. 13 - Prehľad odpadov vznikajúcich počas prevádzky 40
Tab. 14 - Komplexné posúdenie významnosťou vplyvov na horninové prostredie a pôdu * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv * 2 – málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu 42
Tab. 15 - Komplexné zhodnotenie vplyvu na vodné pomery * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv 43
Tab. 16 - Komplexné zhodnotenie vplyvu na ovzdušie * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv 43
Tab. 17 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na bitou * 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu 43
Tab. 18 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na krajinu * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv * 3 - významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu 44

Tab. 19 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na obyvateľstvo * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv * 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu * 3 – významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu 45
Tab. 20 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvu zdravotných rizík * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv * 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu 45
Tab. 21 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na chránené územia a ich ochranné pásma * 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv 46
Tab. 22 - Sumarizácia identifikovaných vplyvov 46
Tab. 23 - Celkový súčet hodnôt identifikovaných vplyvov na základe odhadu ich významnosti 47
Tab. 24 - Stručné porovnanie najzávažnejších identifikovaných vplyvov jednotlivých variantov 52

Zoznam obrázkov

Obrázok 1 - Vývoj počtu obyvateľov medzi rokmi 1993 - 2020 (stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia) 19
Obrázok 3 - Štruktúra obyvateľstva mesta Turčianske Teplice 20
Obrázok 4 - Emisie znečisťujúcich látok okresu Turčianske Teplice 26
Obrázok 5 - Počet narodených detí v meste Turčianske Teplice 30

1. Základné údaje o navrhovateľovi

1.1 Názov

ARDIS ZH, s.r.o.

1.2 Identifikačné číslo

IČO: 51 259 141

1.3 Sídlo

Krížna 13, 965 01 Žiar nad Hronom

1.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Meno a priezvisko:	Ing. Juraj Musil
Organizácia:	INECO, s.r.o.
Adresa:	Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica
Tel. č.:	+421 948 634 624
Email:	ineco.bb@gmail.com

1.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Za spracovateľa:

Meno a priezvisko:	Ing. Juraj Musil
Organizácia:	INECO, s.r.o.
Adresa:	Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica
Tel. č.:	+421 948 634 624
Email:	ineco.bb@gmail.com

2. Základné údaje o navrhovanej činnosti

2.1 Názov

„Obchodná galéria Turčianske Teplice“

2.2 Účel

Účelom navrhovanej činnosti je vybudovanie široko sortimentovej predajne nepotravinového tovaru, ktorá bude tvoriť samostatný prevádzkový celok, so zreteľom na maximálne funkčné využitie riešeného územia. Realizácia činnosti má svojím zameraním zabezpečiť skvalitnenie oblasti obchodu a služieb v meste Turčianske Teplice.

2.3 Užívateľ

Užívateľom navrhovaného objektu budú prevádzkovatelia resp. nájomníci pre jednotlivé, vyčlenené prevádzky situované v navrhovanej činnosti.

2.4 Charakter navrhovanej činnosti

Posudzovaná činnosť predstavuje v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v dotknutom prostredí novú činnosť.

V zmysle Prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z.z. je navrhovaná činnosť kategorizovaná nasledujúcim spôsobom:

Tabuľka č. 9: „*Infraštruktúra*“

- ***Položka č. 16*** *- Projekty rozvoja obcí vrátane*
  a) pozemných stavieb alebo ich súborov (komplexov), ak nie sú uvedené v iných položkách tejto prílohy – zisťovacie konanie od: v zastavanom území od 10 000 m^2 podlahovej plochy mimo zastavaného územia od 1 000 m^2 podlahovej plochy,
  b) statickej dopravy – zisťovacie konanie od 100 do 500 stojísk.

Hodnota parametru pre navrhovanú činnosť (podlahová plocha v m^2/počet parkovacích miest)	***Prahová hodnota pre zisťovacie konanie (podlahová plocha v m^2/počet parkovacích miest)***	***Prahová hodnota pre povinné hodnotenie (podlahová plocha v m^2/počet parkovacích miest)***
2 518 / 44	*10 000 / 100 – 500*	*- / viac ako 500*

Vzhľadom na vyjadrenie z Okresného úradu Turčianske Teplice „Odborná pomoc príslušného orgánu podľa § 56 písm. e/ zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - Obchodná galéria Turčianske Teplice“ zo dňa 10.9.2021 (OU-TR-OSZP-2021/000608-002), ktoré sa odvoláva na odbornú pomoc č. OU-TR-OSZP-021/000561 zo dňa 07.07.2021,v prípade ďalšieho rozširovania parkovacích miest v riešenom území a prekročením prahovej hodnoty parkovacích miest, bude uplatnený § 18 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v zmysle ktorého ak ide o viacero na seba nadväzujúcich činností, ktoré samostatne nedosahujú prahové hodnoty uvedené v prílohe
č. 8 uvedeného zákona, ale v súčte ich dosahujú alebo prekračujú, považujú sa tieto činnosti za jednu

činnosť a vyžaduje sa zisťovacie konanie alebo povinné hodnotenie navrhovanej činnosti. Z uvedeného dôvodu a na základe odbornej pomoci č. OU-TR-OSZP-2021/000608-002 zo dňa 10.09.2021, príslušný orgán uplatňuje § 18 ods. 4 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, na základe ktorého navrhovaná činnosť, dosahuje prahové hodnoty pre zisťovacie konanie v časti statická doprava, nakoľko počet stojísk na seba nadväzujúcich stavieb uvažuje s počtom 143 stojísk (99 + 44), a týmto pádom spĺňa podmienky pre zisťovacie konanie a činnosť je potrebné posudzovať v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

2.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti

Kraj:	Žilinský
Okres:	Turčianske Teplice
Obec:	Turčianske Teplice
Katastrálne územie:	Turčianske Teplice
Parcely:	111, 112/11, 107/1, 107/181, 108/1, 108/3, 109/2, 110/4, 112/3

2.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti je zachytená na mapových prílohách č. 1, 2 a 3.

2.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Termín začatia výstavby:	Po nadobudnutí právoplatnosti vydaného povolenia
Termín ukončenia výstavby:	6 mesiacov od začatia výstavby

2.8 Opis technického a technologického riešenia

Architektonické a urbanistické riešenie

Celkové architektonické a dispozičné riešenie objektu je podriadené štandardu obchodných zariadení podobného typu, so zohľadnením daností územia, na ktorom bude stavba realizovaná, viď mapovú prílohu č. 3. Kompozícia objektu vyplýva z jeho funkcie. Hmotové členenie stavby odráža jednotlivé funkcie vo vzájomnej komunikácií. Celá stavba je funkčne a dispozične členená podľa jednotlivých funkcií – časť predajná, časť skladová, časť administratívna a časť technická. Kompozícia objektu je jednoduchá – nenásilná, tvorená z kubickej hmoty s plochou strechou. Obvodový plášť je ľahký sendvičový – kombinácia oceľový plech a tepelná izolácia. Všetky okná sú hliníkové, vonkajšie dvere budú hliníkové resp. kovové. Výplne otvorov na čelnej fasáde pri vstupoch do objektu budú hliníkové s pevným bezpečnostným izolačným dvojsklom s posuvnými automatickými dverami s prestrešením. Architektúru objektu zvýrazňuje dominantná čelná juhovýchodná presklená fasáda. Samotná budova nákupnej galérie je tvorená predajnou halou s obdĺžnikovým pôdorysom s výmerou predajnej plochy 2346 m^2. Vstupy do jednotlivých predajní sú zvýraznené drevenými vstupnými portálmi (dekór mahagón) s priebežnou markízou na prekrytie vstupov. Súčasťou každého portálu bude logo predajne nad vstupom.

Navrhovaná obchodná galéria sa nachádza v severnej časti mesta Turčianske Teplice, na ulici Teplická – pri navrhovanom nákupnom centre LIDL. Navrhované urbanistické riešenie rešpektuje tvar pozemku a najmä možné dopravné napojenie. Z urbanistického hľadiska obchodná galéria tvorí individuálnu zástavbu občianskej vybavenosti – maloobchodnej predajne na danom území v zmysle platného územného plánu. Vstup osobných automobilov zákazníkov a zásobovania je dopravne napojený na ulicu Teplickú. Celý urbanistický súbor spolu s nákupným centrom LIDL bude pôsobiť veľmi príjemne, kľudne, čisto, harmonicky a vytvára vysokokultivovanú obchodnú zónu.

Dispozičné riešenie

Navrhovaný objekt je jednopodlažný bez suterénu. Vjazd na parkovisko je z jestvujúcej prístupovej komunikácie zo západnej strany z ulice Teplická. Vjazd pre zásobovanie nákladnými autami je taktiež z ulice Teplická. Celá stavba je funkčne a dispozične členená podľa jednotlivých funkcií – úsek pohybu zákazníkov, úsek zázemia predaja, úsek zázemia zamestnancov, úsek prevádzky budovy. Úsek pohybu zákazníkov – predajný priestor je veľký otvorený priestor bez členenia priečkami, delený opticky len nosnými stĺpmi a regálmi tovaru, určený na predaj tovaru a pohyb kupujúcich. Úsek zázemia predaja obsahuje priestory skladov a ostatné miestnosti zázemia predaja. Úsek zázemia zamestnancov obsahuje šatne zamestnancov, dennú miestnosť zamestnancov a hygienické zariadenia. Úsek prevádzky budovy obsahuje technické zabezpečenie budovy – rozvodňa NN, rozvodňa SLP, trafostanica – samostatná voľne stojaca budova. Samotné dispozičné riešenie každej predajne bude navrhnuté na základe požiadaviek jednotlivých nájomníkov a podľa ich potrieb v nasledujúcich stupňoch projektovej dokumentácie.

Stavebné objekty:

SO 01	Obchodná Galéria
SO 02	Príprava územia a hrubé terénne úpravy
SO 03	Komunikácia, spevnené plochy a parkoviská
SO 04	Sadové úpravy
SO 05	Prípojka vody a areálový vodovod
SO 06	Prípojka splaškovej kanalizácie
SO 07.1	Nezaolejovaná dažďová kanalizácia + vsak
SO 07.2	Zaolejovaná dažďová kanalizácia + odlučovať ropných látok
SO 08	Prekládka trafostanice, VN prípojky a VN stĺpa
SO 09	Trafostanica a VN prípojka
SO 10	Prekládka NN
SO 11	Prípojka NN
SO 12	Prípojka slaboprúd
SO 13	Reklamný pylón

2.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

S rozvojom miest je nevyhnutne spojená potreba vytvárania priestorov pre obchod a služby. Navrhované zariadenie „Obchodná galéria Turčianske Teplice“ predstavuje práve takéto zariadenie, ktoré zabezpečí zlepšenie kvality života obyvateľom mesta Turčianske Teplice, ako aj obyvateľom priľahlých obcí.

Z pohľadu územného plánu mesta Turčianske Teplice sa riešené územie nachádza vo vymedzenom území s označením C7 – plocha pre vyššiu občiansku vybavenosť, ktoré podľa územného plánu mesta Turčianske Teplice resp. podľa článku č. 3, ods. 2, písm. m), č. 5) Návrh regulatívov územného rozvoja, návrh záväzných častí pripúšťa aj umiestnenie základnej občianskej vybavenosti a doplnkovej vyššej občianskej vybavenosti vo väzbe na uvažované športové zariadenie, akými sú hlavne stravovacie, ubytovacie a nákupné centrá.
Najvýznamnejšie dôvody pre umiestnenie a realizáciu navrhovanej činnosti vo vybranej lokalite v Turčianskych Tepliciach sú nasledovné:

- optimálna poloha z hľadiska umiestnenia obchodného centra v centrálnej časti Turčianskych Teplíc – dobrá nadväznosť na dopravnú infraštruktúru,
- vhodný pozemok rovinatého charakteru s vyhovujúcou veľkosťou a tvarom,
- prítomnosť a dobrá dostupnosť všetkých zdrojov energii a vodného hospodárstva,
- možnosť vytvoriť ucelenú, kompaktnú obchodnú zónu s navrhovanou predajňou Lidl v.o.s.,
- súlad s územným plánom mesta Turčianske Teplice,
- rezervy pracovných síl.

2.10 Celkové náklady

Celkové náklady: 2,6 mil. €

2.11 Dotknutá obec

Názov katastrálneho územia: Turčianske Teplice
Kód obce: 512729

2.12 Dotknutý samosprávny kraj

Dotknutý samosprávny kraj: Žilinský

2.13 Dotknuté orgány

Dotknuté orgány:

- Mestský úrad Turčianske Teplice
- Okresný úrad Turčianske Teplice - odbor starostlivosti o životné prostredie
- Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Martine
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine

2.14 Povoľujúci orgán

Povoľujúci orgán: Mestský úrad Turčianske Teplice

2.15 Rezortný orgán

Rezortný orgán: Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

2.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- Územné rozhodnutie
- Stavebné povolenie

V územnom rozhodnutí stavebný úrad vymedzí územie na navrhovaný účel a určí podmienky, ktorými sa zabezpečia záujmy spoločnosti v území, najmä súlad s cieľmi a zámermi územného plánovania, vecná a časová koordinácia jednotlivých stavieb a iných opatrení v území a predovšetkým starostlivosť o životné prostredie vrátane architektonických a urbanistických hodnôt v území a rozhodne o námietkach účastníkov konania. Závery z procesu posudzovania vplyvov navrhovanej činnosti na životne prostredie budú jedným z podkladov pre vydanie územného rozhodnutia podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Po získaní územného rozhodnutia nastáva fáza projektovania stavebného objektu. Jej cieľom je vytvorenie projektovej dokumentácie, slúžiacej na vydanie stavebného povolenia. Projekt stavebného objektu je jeho architektonické, stavebno-konštrukčné a technologické riešenie, vyjadrené grafickou a písomnou formou. Obsahuje aj postup jeho prípravy a realizáciu (POV), dokladovú časť.

Projektová dokumentácia pre stavebné povolenie sa predkladá na stavebné konanie, ktorého výsledkom je stavebné povolenie. Žiadosť o stavebné povolenie spolu s dokladmi a predpísanou dokumentáciou vypracovanou oprávnenou osobou podáva stavebník stavebnému úradu. V žiadosti uvedie hlavný účel a spôsob užívania stavby, miesto stavby a predpokladaný čas jej skončenia. V stavebnom povolení stavebný úrad určí záväzné podmienky na uskutočňovanie stavby. Z časového hľadiska určí povinnosť oznámiť začatie stavby a lehotu na dokončenie stavby. Stavebné povolenie stráca platnosť, ak sa so stavbou nezačalo do dvoch rokov odo dňa, keď nadobudlo právoplatnosť.

2.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vplyvy navrhovanej činnosti nepresiahnu štátne hranice Slovenskej republiky.

3. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Pre účely predkladaného zámeru sa pod pojmom „posudzované územie“ rozumie plocha, na ktorom bude plánovaná stavba umiestnená, pod pojmom „užšie okolie posudzovaného územia – t.j. približne do 1 km“ územie priľahlých oblastí. Pojem „širšie okolie posudzovaného územia – t.j. 3 až 5 km od navrhovaného zámeru“ zahŕňa územie mesta Turčianske Teplice a jeho bližšie okolie, obce Rakša, Turčiansky Michal, Diviaky, Mošovce, Malý Čepčín, Veľký Čepčín, Dubové, Dolná Štubňa, Horná Štubňa, Čremošné a Háj.

3.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

3.1.1 Geomorfológia

Z hľadiska geomorfologického členenia patrí širšie okolie posudzovaného územia do nasledujúcich geomorfologických jednotiek:

Sústava	Podsústava	Provincia	Subprovincia	Oblasť	Celok	Podcelok
Alpsko-himalájska	Karpaty	Západné Karpaty	Vnútorné Západné Karpaty	Fatransko-tatranská	Veľká Fatra	Bralná Fatra
					Turčianska kotlina	Mošovská pahorkatina
						Diviacka pahorkatina
				Slovenské stredohorie	Kremnické vrchy	Flochovský chrbát

Tab. 1 - Geomorfologické členenie širšieho okolia (MAZÚR, E., LUKNIŠ, M., 2002: Geomorfologické jednotky. In Atlas krajiny Slovenskej republiky)

Posudzované územie je situované na území Turčianskej kotliny, ktoré nesie v prevažnej miere znaky reliéfu kotlinovej pahorkatiny. Územie sa nachádza vo výške 496 m n. m., výškové rozdiely v rámci posudzovaného územia sa pohybujú +/- 1 m n. m..

3.1.2 Geologické pomery

V rámci posudzovaného územia a jeho prislúchajúceho užšieho okolia dominuje Turčianska kotlina, ktorú na okrajoch lemujú orografické celky s výrazným prevýšením. Ide o tektonickú depresiu charakteru priekopovej prepadliny. Kotlina nesie vo svojej histórii znaky viacerých geologických období. Geologická stavba je ovplyvnená terciérnou extenznou tektonikou, ktorej diferenciálne vertikálne pohyby podmienil rozčlenenie územia na hrasti a grabeny.

Predmetné územie sa nachádza na úseku **nivných hlín, piesčitých hlín a pieskov alebo štrkovito-hlinitých sedimentov súčasných dolinných nív**, ktorý predstavuje najmladšie a plošne najrozšírenejšie fluviálne sedimenty, vystupujúce v dolinných nív (nivných terás) riek a potokov. Postglaciálne náplavy nivných sedimentov tvoria podstatnú časť jemnozrnného sedimentačného povrchového krytu piesčito-štrkového súvrstvia dnovej akumulácie riek, alebo len samostatnú výplň dien dolín v celom priečnom profile u všetkých potokov tak, ako sú zobrazené v mape. V suchých úvalinovitých dolinách prechádzajú často kontinuálne do deluviálno-fluviálnych splachov. Nivné sedimenty väčších riek tvoria litofaciálne najpestrejšie laterálne i horizontálne sa meniace súvrstvie, čo sa prejavuje rýchlo sa meniacim mikroreliéfom nív a komplikovanou stavbou i litofaciálnym zložením sedimentov. Na báze je súvrstvie tvorené zväčša sivými ílovitými hlinami (lokálne nahradenými sivozeleným ílovitým glejovým horizontom), ílovitými pieskami a smerom k aktívnemu toku aj resedimentovanými štrkmi a pieskami vrchných polôh dnovej akumulácie. V hornej časti hlín sa občas môžu vyskytovať nesúdržné drobné konkrécie $CaCO_3$, prípadne nesúvislé tenké vápnité polohy. Na ílovitých hlinách a ostatných sedimentoch je v mnohých nivách sformovaný tmavosivý až čierny, humózny, horizont pochovanej nivnej pôdy. V nadloží tejto pôdy sú rozšírené litologicky pestrejšie, hlinité, prachovité a ílovité, humózne sedimenty nivnej fácie, ktoré sa vyznačujú najväčším plošným rozšírením a dominujú už aj v povrchovej stavbe nív menších tokov, kde však pribúda jemnopiesčitá zložka. Typickým znakom pre nivné sedimenty väčších tokov je výskyt karbonátov, ktoré sa nachádzajú hlavne vo forme mikrokonkrécií, nodúl a úlomkov. Sfarbenie sedimentov vrchného horizontu je najčastejšie sivé, tmavosivé a hnedosivé. U menších tokov sú sedimenty tvorené vrstvenými, ílovitými sivohnedými nevápnitmi nivnými hlínami, alebo piesčitými hlinami i pieskami, v spodnej časati s obsahom valúnov, alebo úlomkov hornín. U potokov vytekajúcich z pohorí a u ostatných horských potokov, kde absentuje dnová akumulácia, sú tieto sedimenty tvorené hrubšími hlinito - štrkovými až balvanovito - štrkovitými, alebo len piesčito - kamenitými málo vytriedenými a slabšie opracovanými akumuláciami v celom profile. V záveroch dolín sú už balvanovito-štrkovito-hlinité sedimenty prívalových vôd. Celková hrúbka nivných sedimentov hlavných tokov nie je rovnaká a pohybuje sa od 1,5 – 3 m, max. 4,5 m (Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. Dostupné na internete: http://apl.geology.sk/gm50js).

3.1.3 Inžiniersko-geologická charakteristika

Posudzované územie je podľa inžinierskogeologickej rajonizácie zaradené do rajónu kvartérnych sedimentov - rajónu údolných riečnych náplavov (HRAŠNA, M. - KLUKANOVÁ, A.: Inžinierskogeologická rajonizácia [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na internete: http://apl.geology.sk/atlaskrajiny).

3.1.4 Seizmicita a stabilita územia

Z hľadiska seizmicity riešené územie patrí podľa STN 73 0036 do 7° makroseizmickej intenzity (v o MSK – 64). Uvedenému stupňu v riešenom území odpovedá špičkové zrýchlenie na skalnatom podloží 1,0 – 1,29 $m.s^{-2}$.

3.1.5 Hydrogeologické pomery

Podľa hydrogeologickej rajonizácie patrí riešené územie a jeho širšie okolie do hydrogeologického regiónu paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny (Q-P 033) (MALÍK, P. - ŠVASTA, J.: Hlavné hydrogeologické regióny [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na internete: http://apl.geology.sk/atlaskrajiny).
Podľa rámcovej smernice o vodách 2000/60/ES a nariadenia vlády č. 282/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú prahové hodnoty a zoznam útvarov podzemných vôd sú v oblasti rozlíšené tri útvary podzemnej vody, a to SK2002100P - Medzizrnové podzemné vody Turčianskej kotliny, SK1000500P - Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov horného toku Váhu a jeho prítokov a SK300110FK - Turčianska kotlina.

3.1.6 Klimatické pomery

Dotknuté územie patrí podľa klimatického členenia Slovenska do teplej a mierne vlhkej klimatickej oblasti s chladnou zimou s priemernými januárovými teplotami do -3 °C a s počtom letných dní nad 50 (teplota 25°C a viac) – kotlinová klíma - mierne chladná (LAPIN, M., FAŠKO, P., a kol. 2002: Klimatické oblasti. In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Priemerný ročný úhrn zrážok v riešenom území je 700 - 800 mm. Priemerný úhrn zrážok v januári je 40 - 50 mm, v júli 80 – 100 mm. Priemerné ročné teploty vzduchu sa v riešenom území pohybujú v rozsahu 7 - 8 °C. Priemerná teplota vzduchu v januári je -3 – -4° C. Priemerná teplota vzduchu v júli je 16 - 18° C. Obdobia so snehovou pokrývkou trvajú 60 - 80 dní a priemerný počet vykurovacích dní je 240 – 280. V letnom období sa v riešenom území vyskytuje v priemere menej ako 10 dní s dusným počasím.

Podľa údajov z meteorologickej stanice priemerná ročné teplota vzduchu v meste Turčianske Teplice v roku 2020 dosahovala 14,9 °C. Najnižšia priemerná teplota vzduchu bola – 1,7 °C v mesiaci január a najvyššia priemerná teplota vzduchu bola zaznamenaná v auguste s hodnotou 19,1 °C.

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priemer
°C	- 1,7	2,4	3,5	8,3	10,4	16,8	17,8	19,1	13,1	6,2	8,8	2,5	14,9

Tab. 2 - Teplota vzduchu na stanici Turčianske Teplice v roku 2020

Atmosférické zrážky v meste Turčianske Teplice v roku 2020 boli v priemere 66,25 mm. Najmenej zrážok padlo v apríli (5 mm) a najviac v mesiaci november (196 mm).

Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Priemer
mm	17	103	32	5	54	108	60	76	88	62	169	21	66,25

Tab. 3 - Atmosférické zrážky na stanici Turčianske Teplice v roku 2020

V Turčianskej kotline sú na základe údajov SHMÚ nevhodné rozptylové podmienky emisií charakterizované veľkou početnosťou stavov bezvetria a malých rýchlostí vetra do 2 m/s – ich početnosť je až 74 % týchto situácií v roku, z toho 30-34% je bezvetrie až veľmi slabý vietor do rýchlosti 1 m/s. Celková ventilovanosť Turčianskej kotliny je slabá. Slabé prevetrávanie je znásobované častými inverznými stavmi atmosféry, ktoré zabraňujú rozptylu emisií škodlivých látok vo vyšších vrstvách atmosféry a pri ktorých sú tieto koncentrované v prízemnej vrstve ovzdušia. Inverzie sa vyskytujú hlavne vo večerných a nočných hodinách najmä na jeseň a v zime. Počet dní s inverzným stavom, pri ktorom je hrúbka inverznej vrstvy 300-400 m je v Turčianskej kotline okolo 100 dní v roku. Zhoršenie rozptylových podmienok ovplyvňuje aj nízke trvanie slnečného svitu v tejto oblasti ročne v priemere 1450 - 1550 hod. Vysoký výskyt hmiel a nízkej oblačnosti je najmä v zimnom období. Prevládajúce prúdenie vzduchu je v Turčianskej kotline v smere sever-juh.

3.1.7 Povrchové vody

Riešené územie patrí do povodia rieky Turiec, ktorá predstavuje čiastkové povodie rieky Váh, je vzdialená cca 5 km západne. Podľa Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 211/2005, ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov je rieka Turiec vodohospodársky významný tok s číslom hydrologického poradia 4-21-05-109. Bližšie územie je odvodňované tokom Teplica. Tok Teplica s číslom hydrologického poradia 4-13-03-001 je pravobrežným prítokom rieky Turiec a nachádza sa cca 40 m od riešeného územia.

V blízkom okolí riešeného územia sa nenachádzajú vodné plochy.

3.1.8 Podzemné vody

Podľa hydrogeologickej rajonizácie patrí riešené územie a jeho širšie okolie do hydrogeologického regiónu paleogén, neogén a kvartér Turčianskej kotliny (Q-P 033). Podľa rámcovej smernice o vodách 2000/60/ES a nariadenia vlády č. 282/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú prahové hodnoty a zoznam útvarov podzemných vôd sú v oblasti rozlíšené tri útvary podzemnej vody, a to SK2002100P - Medzizrnové podzemné vody Turčianskej kotliny, SK1000500P - Medzizrnové podzemné vody kvartérnych náplavov horného toku Váhu a jeho prítokov a SK300110FK - Turčianska kotlina. Hladinu podzemnej vody sleduje SHMÚ v celoštátnej monitorovacej sieti, najbližšie k záujmovému územiu je sonda č. 618 Rakša - Cibuľová. Podľa údajov SHMÚ v sonde 618 rozkyv hladiny podzemnej vody do roku 2016 dosahoval 6,03 m. V roku 2016 bol rozkyv hladiny podzemnej vody 0,85 m.

3.1.9 Minerálne a geotermálne vody

Záujmové územie je situované v ochrannom pásme II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice, ktoré bolo vyhlásené vyhláškou MZ SR č. 392/2007 Z.z. z 15.8.2007. Vo vzdialenosti cca 800 m od riešenej lokality sa nachádza ochranné pásmo I. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice. V posudzovacom území sa nenachádzajú využívané termálne ani minerálne vody.

3.1.10 Pôdne pomery

Pôdnym typom územia záujmovej lokality a jej širšieho okolia sú v prevažnej miere čiernice kultizemné karbonátové, sprievodné čiernice černozemné, čiernice glejové karbonátové stredné a ťažké, lokálne čiernice modálne karbonátové, organozeme modálne a glejové nasýtené až karbonátové; z karbonátových aluviálnych sedimentov a luvizeme modálne, kultizemné a pseudoglejové zo sprašových hlín, sprievodné rendziny zo zvetralín pevných karbonátových hornín. Jedná sa o vlhké pôdy so strednou priepustnosťou a retenčnou schopnosťou. Z hľadiska zrnitosti ide o hlinité pôdy a stredne ťažké pôdy. Časť riešeného územia a širšieho okolia patrí do intravilánu mesta a nevyskytujú sa tu pôdy s kódom BPEJ (Bonitové pôdno ekologické jednotky).

3.1.11 Fauna, flóra a biotopy

Flóra

Z hľadiska fytogeografického členenia patrí územie záujmovej lokality do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín, okresu Turčianskej kotliny (FUTÁK, 1984).

Potencionálna prirodzená vegetácia je predpokladanou vegetáciou, ktorá by sa za daných klimatických, pôdnych a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste bez vplyvu ľudskej

činnosti. Záujmová lokalita spadá do oblasti jelšových lesov na nivách podhorských a horských vodných tokov (MICHALKO, a kol., 1986), ktoré na základe Katalógu biotopov Slovenska (STANOVÁ, VALACHOVIČ, 2002) môžeme charakterizovať:

Porasty jelše sivej s prímesou smreka, zriedkavo ďalších drevín na brehoch horských tokov v chladných údoliach. Pôdy sú piesočnaté, štrkovité až kamenisté. Typická je viacposchodová štruktúra, v krovinovom poschodí dominujú zmladené jedince jelše. V bylinnom podraste sa charakteristicky uplatňujú nitrofilné a hygrofilné druhy. V porastoch asociácie Piceo -Alnetum, stojacich na prechode k podmáčaným smrekovým lesom, je na kyslých mokrých až zbahnených glejových pôdach hojnejšia jelša lepkavá. Z bylín sa hojne objavuje druh Calamagrostis villosa. Asociácia Cardamino amarae-Alnetum incanae sa vyskytuje na lesných svahových prameniskách, na glejoch. Druhové zloženie
Druhové zloženie: Alnus glutinosa, A. incana, Corylus avellana, Fraxinus excelsior, Padus avium, Picea abies, Salix purpurea, Viburnum opulus, Aconitum firmum, Aegopodium podagraria, Anthriscus nitidus, Astrantia major, Caltha palustris subsp. laeta, Calamagrostis villosa, Cardamine amara, Chaerophyllum hirsutum, Chrysosplenium alternifolium, Cicerbita alpina, Cirsium oleraceum, Crepis paludosa, Doronicum austriacum, Equisetum sylvaticum, Filipendula ulmaria, Geranium phaeum, Knautia maxima, Leucanthemum waldsteinii (endemit), Ligularia sibirica (anexový druh), Lysimachia nemorum, Matteuccia struthiopteris, Petasites albus, P. hybridus, Primula elatior, Silene dioica, Stellaria nemorum, Thalictrum aquilegiifolium, Veratrum album.

Všeobecne možno konštatovať, že z vegetácie sa tu uplatňujú najmä antropogénne ovplyvnené fragmenty nelesnej drevinovej vegetácie popri cestách a sídelná vegetácia tvorená najmä vzrastlými drevinami vyskytujúcimi sa vo vnútroblokových priestoroch bytových domov a popri cestách ako aleje alebo stromoradia. Porasty prirodzenej vegetácie tu boli úplne nahradené a zastavané, zmenené na sídelnú vegetáciu a poľnohospodárske kultúry ako dôsledok urbanizácie. Územie nedáva predpoklady pre výskyt druhovo bohatej bioty. Na základe obhliadky posudzovaného územia možno skonštatovať, že na území sa vyskytuje niekoľko kusov stromových a kríkových porastov.

Fauna

Z hľadiska zoogeografického členenia: Terestrický biocyklus riešené územie spadá od Provincie listnatých lesov, podkarpatský úsek (JEDLIČKA, J., KALIVODOVÁ, E., 2002: Zoogeografické členenie: Terestrický biocyklus. In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Zo živočíchov sa v riešenom území, ako aj v jeho tesnej blízkosti, vyskytujú hlavne zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvost biely, pinka, stehlík, vrabec domový a žltochvost domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce. Líšky, diviaky, srnčia zver a zástupcovia dravých vtákov myšiak lesný (*Buteo buteo*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiarka ušatá (*Asio otus*) využívajú okolité poľnohospodárske plochy ako potravnú bázu najmä vo vegetačnom období a období zberu plodín. Podmienky na trvalý výskyt a odchov mláďat nachádzajú vo vhodnejších lokalitách vzdialenejších lesov Veľkej Fatry.

Biotopy

Riešené územie predstavujú prevažne antropogénne biotopy, t.j. človekom vytvorené alebo obhospodarované biotopy v kultúrnej krajine. Porasty prirodzenej vegetácie boli nahradené synantropnou vegetáciou ako výsledok urbanizácie, výstavby dopravných stavieb a poľnohospodárskej činnosti. Dominantné zastúpenie majú biotopy na obrábaných pôdach, ide o obhospodarované biotopy s poľnými kultúrami na ornej pôde. Ďalšou skupinou je sídelná zeleň a biotopy v okolí pozemných komunikácií. Na základe obhliadky možno konštatovať, že na riešenom území, na ktorom má byť realizovaná navrhovaná činnosť, sa vyskytujú biotopy antropogénneho charakteru, resp. biotopy v okolí pozemných komunikácií.

3.1.12 Chránené územia prírody a krajiny

Územná ochrana prírody

Územnou ochranou prírody sa v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny rozumie osobitná ochrana prírody a krajiny v legislatívne vymedzenom území v druhom až piatom stupni ochrany. Posudzovaná lokalita a ani bližšie okolie sa nenachádza v žiadnom chránenom území ani jeho ochrannom pásme. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny tu **platí 1. stupeň ochrany**.

V blízkosti katastrálneho územia Turčianske Teplice, resp. širšieho okolia posudzovaného územia sa vyskytujú nasledujúce chránené územia:

- Národný park Veľká Fatra - ochranné pásmo – 2. stupeň ochrany (cca 250 m východne od navrhovaného územia),
- Chránený areál „Diviacke Kruhy“ – 4. stupeň ochrany (cca 2,5 km sevoro-západne od navrhovaného územia),
- Chránený areál Žarnovica – 4. stupeň ochrany (cca 2,4 km južne od navrhovaného územia).

NATURA 2000

NATURA 2000, predstavuje sústavu chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok.

V blízkosti posudzovaného územia je lokalizované územie európskeho významu SKUEV0147 Žarnovica.

Druhová ochrana prírody

V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov, avšak môžu sa vyskytovať druhy vtákov, ktoré sú na území Slovenska chránené podľa zákona o ochrane prírody a krajiny.

Rámsarský dohovor

V blízkosti riešeného územia sa nachádza Ramsarská lokalita Mokrade Turca.

Chránené vodohospodárske oblasti

Záujmové územie je situované v ochrannom pásme II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice, ktoré bolo vyhlásené vyhláškou MZ SR č. 392/2007 Z.z. z 15.8.2007. Vo vzdialenosti cca 800 m od riešenej lokality sa nachádza ochranné pásmo I. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice. V posudzovacom území sa nenachádzajú využívané termálne ani minerálne vody.

3.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

3.2.1 Súčasná krajinná štruktúra

Záujmové územie a jeho okolie možno charakterizovať ako mestskú urbanizovanú krajinu s prvkami sídelnej zástavby, líniovými technickými prvkami, so sídelnou vegetáciou a blízkosťou poľnohospodárskej. Reliéf je prevažne rovinatý v údolí rieky Turiec, v širšom území sa terén postupne dvíha smerom k pohoriam Malej a Veľkej Fatry.

3.2.2 Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Koncepcia územného systému ekologickej stability bola prijatá na Slovensku v roku 1991 (Uznesenie vlády SR č. 394 zo dňa 23. júla 1991). Problematika ÚSES sa následne implementovala do legislatívnych predpisov v SR. Územný systém ekologickej stability (ÚSES) vznikol ako potreba riešiť celoplošné zabezpečenie ekologickej stability krajiny na Slovensku, prepojenie prírodných území a ochranu biotopov a reprezentatívnych druhov v ich prirodzenom prostredí.

Podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny je dokumentácia ÚSES dokumentáciou ochrany prírody a krajiny a vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Zákon definuje ÚSES nasledovne: ÚSES je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu.

Biocentrum ekosystém alebo skupina ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev. Biokoridor priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.

V tesnej blízkosti (cca 40 m, západne) riešenej lokality sa nachádza biokoridor regionálneho významu RBkh 1 Vodný tok Teplica. Navrhovaná činnosť nezasahuje do lokalizovaného prvku územného systému ekologickej stability.

3.2.3 Ochrana prírody

Ochrana prírody posudzovaného územia, resp. jeho užšieho a širšieho okolia je vykonávané zmysle zákona 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a sním súvisiacich vyhlášok MŽP, ako aj vyhláškou MZ SR č. 392/2007 Z.z. z 15.8.2007, ktorými sa dlhodobo zabezpečuje zachovanie prírodnej rovnováhy a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života, prírodných hodnôt a krás a utváranie podmienok na trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a na poskytovanie ekosystémových služieb, berúc do úvahy hospodárske, sociálne a kultúrne potreby, ako aj regionálne a miestne pomery.

Jednotlivé chránené prírodné územia sú vymenované v kapitole **3.1.12 Chránené územia prírody a krajiny** (str. 11).

3.2.4 Krajinná scenéria

Krajinná scenéria posudzovaného územia je charakteristická mestskou zástavbou, kde patria líniové technické prvky, prvky sídelných stavieb so sídelnou vegetáciou. Celkovú scenériu dotvárajú ďaleké vrcholy pohoria Veľkej Fatry orientované na východnej strane, ako aj vrcholy Malej Fatry umiestnené na západnej až severozápadnej strane.

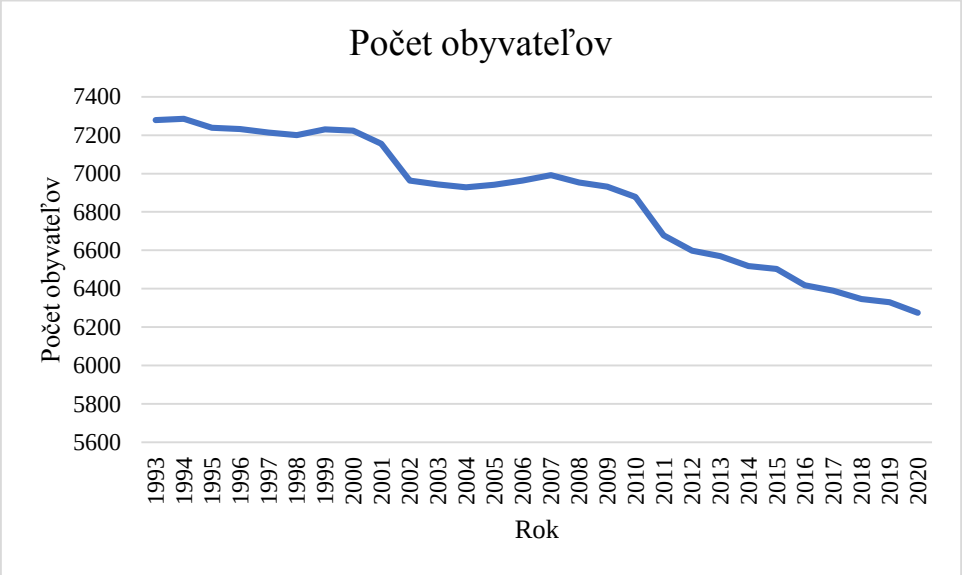
3.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrnohistorické hodnoty územia

3.3.1 Demografia

Posudzované územie sa nachádza v zastavanou území mesta Turčianske Teplice. Údaje prezentované v nasledujúcom texte pochádzajú z databázy DATAcube (http://datacube.statistics.sk/). V prípade, že údaje na úrovni mesta sú nedostupné bude popisovaná situácia v okrese. Podľa posledného sčítania obyvateľom (k 31.12.2020) má mesto Turčianske Teplice 6275 obyvateľov, z toho

3019 mužov a počet žien predstavuje číslo 3256. Hustota obyvateľstva mesta Turčianske Teplice sa pohybuje na úrovni 188,25 obyvateľov na km2 (k 31.12.2020).

Počet obyvateľov mesta Turčianske Teplice dlhodobo klesá (Obrázok 2). Nárast obyvateľstva v období rokov 1996 – 2020 bol pozorovaný v rokoch 1999 – 2000 a 2007 – 2008. V období medzi rokmi 2010 a 2011 môžeme sledovať výraznejší úbytok obyvateľov, čo je dôsledok korekcií štatistických údajov vzhľadom k sčítaniu obyvateľstva, bytov a domov v roku 2011. Od roku 2011 má vývoj počtu obyvateľov klesajúci trend.

Obrázok 1 - Vývoj počtu obyvateľov medzi rokmi 1993 - 2020 (stav trvale bývajúceho obyvateľstva na konci obdobia)

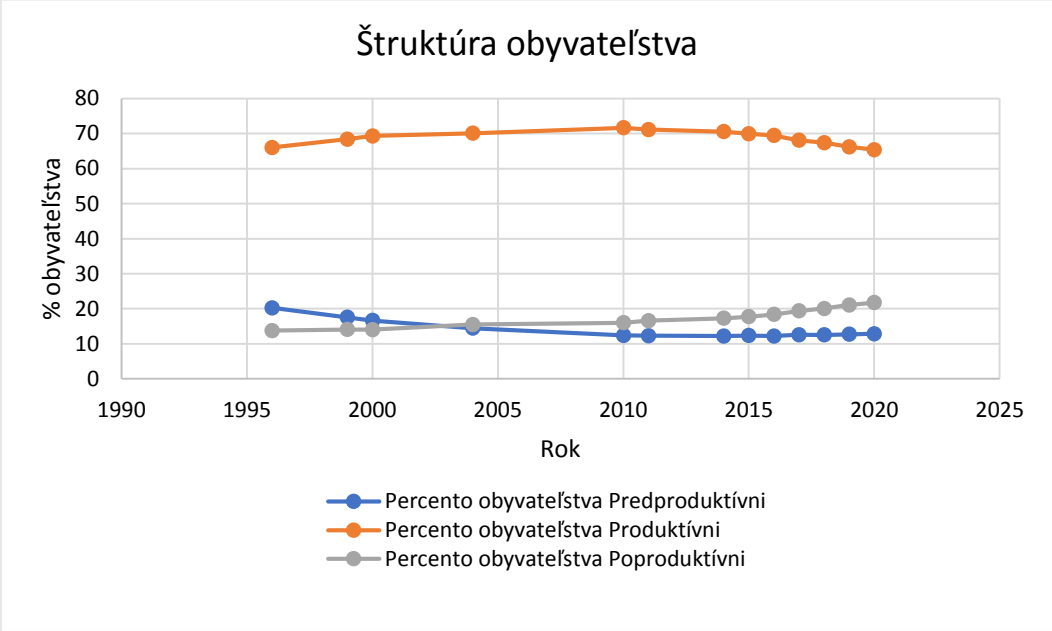
V okrese Turčianske Teplice bolo za rok 2020 uzavretých 51 sobášov, čo je oproti predchádzajúcim obdobiam od roku 1993 podpriemerný počet. Počet živonarodených detí predstavoval 148, počet zomretých obyvateľov bol 211. Prirodzený prírastok bol teda na úrovni - 70 obyvateľov.

Pomery medzi predproduktívnou, produktívnou a poproduktívnou skupinou obyvateľstva vypovedajú o miere perspektívnosti sídelnej populácie. Zo štruktúry obyvateľstva mesta Turčianske Teplice podľa základných vekových skupín je zrejmý pokračujúci pokles detskej zložky ako dôsledok znižujúcej sa pôrodnosti. Vo vekovej štruktúre obyvateľstva v poproduktívnej vekovej skupine je zaznamenávaný postupný vzrast podielu staršieho obyvateľstva. V produktívnej vekovej skupine podiel obyvateľstva mierne klesá. Celkovo podľa indexu vitality ide od roku 2004 o regresívny typ populácie. Situácia v sídle z populačného aspektu má teda regresívny charakter a nedáva záruku k populačnému rozvoju sídla.

Rok	Percento obyvateľstva		
	Predproduktívni	Produktívni	Poproduktívni
1996	20,22	66,01	13,77
1999	17,55	68,4	14,05
2000	16,63	69,33	14,04
2004	14,45	70,07	15,49
2010	12,36	71,63	16,01
2011	12,29	71,16	16,59
2014	12,18	70,53	17,29
2015	12,35	69,94	17,71

2016	12,18	69,46	18,35
2017	12,55	68,08	19,36
2018	12,53	67,4	20,07
2019	12,72	66,22	21,06
2020	12,84	65,4	21,75

Tab. 4 - Štruktúra obyvateľstva mesta Turčianske Teplice

Obrázok 2 - Štruktúra obyvateľstva mesta Turčianske Teplice

Národnostné zloženie okresu Turčianske Teplice vykazuje vysokú mieru homogenity, pričom 94 % obyvateľov okresu tvoria občania slovenskej národnosti. Zvyšok tvoria občania nemeckej, maďarskej, rómskej, a iných národností (Tab. 5).

Národnosť	**Počet obyvateľov**	**Percentuálny podiel**
Slovenská	14902	93,995
Maďarská	7	0,044
Rómska	21	0,132
Rusínska	1	0,006
Ukrajinská	7	0,044
Česká	92	0,580
Nemecká	122	0,770
Poľská	14	0,088
Ruská	1	0,006
Moravská	3	0,019
Bulharská	2	0,013
Grécka	3	0,019
Iná/Nezistená	679	4,283

Tab. 5 - Národnostné zloženie obyvateľstva okresu Turčianske Teplice (rok 2020)

3.3.2 Sídla

História mesta Turčianske Teplice

V údolí horného Turca, pod juhozápadným výbežkom Veľkej Fatry leží kúpeľné mesto Turčianske Teplice. Malebná krása skalnatých končiarov, holé grúne neďalekých Lazov a severné svahy Kremnického pohoria vytvárajú prekrásne okolie, plné možností na poznávanie prírody a jej krás. Turčianske Teplice boli oddávna pre svoju polohu, ale najmä pre vysokú liečivú silu prírodných prameňov strediskom návštev domácich i zahraničných hostí. Turčianske Teplice patria medzi najstaršie kúpeľné mestá Slovenska. Prvá písomná zmienka o meste, resp. o teplých prameňoch pochádza z roku 1281, kedy vtedajší kráľ Ladislav IV. darovacou listinou poručil hájske panstvo a na jeho západnej časti ležiace teplé pramene grófovi Petrovi.

V roku 1533 sa Turčianske Teplice stali majetkom mesta Kremnice. Kremnica sprístupnila pramene všetkým vrstvám spoločnosti a začala kúpele nielen využívať, ale aj budovať. Aj keď boli teplické liečivé pramene známe a navštevované, predsa sa túžby Kremnice, postaviť v Turčianskych Tepliciach vhodné budovy na ubytovanie hostí, splnili až v 19. storočí. Postupne sa začali budovať a rozrastať. Po februári 1948 boli Štubnianske Teplice premenované na Turčianske Teplice a druhýkrát v histórii sa stali sídlom okresu. Dňa 20.2.1949 sa Kremnica vzdala svojich práv na kúpele a vznikli Československé štátne kúpele a žriedla.

V Turčianskych Tepliciach sa ako v jediných kúpeľoch na Slovensku liečia choroby obličiek a močových ciest. S úspechom sa tu liečia i choroby pohybového ústrojenstva, najmä stavy po reumatických zápaloch kĺbov, degeneratívne chronické ochorenia, ochorenia bedrových, kolenných kĺbov, chrbtica, poúrazové deformácie a pooperačné stavy pohybového ústrojenstva. Okrem dospelých sa tu od roku 1993 liečia aj deti. Kúpele ponúkajú aj liečebné a rehabilitačné pobyty pre široký okruh záujemcov.

Na liečebné účely sa využívajú horúce pramene liečivých vôd, ktorých teplota sa pohybuje od 38 do 46 stupňov C. Síranovo-hydrouhličitanová vápenato-horečnatá hypotonická voda sa využíva v bazénových a vaňových procedúrach. Pri chorobách obličiek a močových ciest sa predpisuje liečba pitnými kúrami. K týmto procedúram sa pridružujú masáže, suché zábaly, individuálna pohybová liečba, rehabilitačné cvičenia, vodoliečba, fyzikálna liečba, elektroliečba, sauna a terénna liečba.

V roku 1996 sa Turčianske Teplice stali tretíkrát okresným mestom, ktorého budúcnosť je úzko spojená s rozvojom cestovného ruchu, kúpeľníctva, ale aj s budovaním turistických zaujímavého čistého zdravého mesta (Dostupné na internete: https://www.turciansketeplice.sk/).

Súčasnosť a mesto Turčianske Teplice

Turčianske Teplice ležia na juhu Turčianskej záhradky, v nadmorskej výške 518 m nad morom, na úpätí výbežkov Veľkej Fatry, ktoré spolu s Kremnickým pohorím a grúňmi Lazov vytvárajú okolo mesta prekrásny rámec. Najväčším prírodným bohatstvom Turčianskych Teplíc sú minerálne pramene a termálne vody. Teplota vody sa pohybuje od 40,7 °C do 46,5 °C. Termálna voda a horúce pramene predurčili Turčianske Teplice k vzniku kúpeľov, v ktorých sa ako jediných na Slovensku liečia

choroby obličiek a močových ciest. Známa a úspešná je i kúpeľná liečba pohybového ústrojenstva nielen dospelých, ale aj detí. Turčianske Teplice sú administratívnym, kultúrnym a spoločenským centrom horného Turca a sídlom okresu Turčianske Teplice. Súčasťou Turčianskych Teplíc sú mestské časti Diviaky, Turčiansky Michal a Dolná Štubňa. V súčasnom období má mesto 6275 obyvateľov (http://datacube.statistics.sk/). Mesto je vďaka kúpeľom, klimatickým podmienkam a bohatstvu krás okolitej prírody ideálnym miestom na oddych, rekreáciu a regeneráciu. V lete ponúka termálne kúpalisko, minigolfové ihrisko, tenisové dvorce, široké možnosti pre pešiu turistiku a cykloturistiku,
v zime zas umelú ľadovú plochu, okolité lyžiarske svahy s vlekmi a kvalitné bežecké trate. Zo športovísk je nutné spomenúť futbalové ihriská MFK Tepličan a TJ DYNAMO Diviaky. Z východiska Turčianskych Teplíc, centra turizmu okresu, vedú zaujímavé turistické trasy s cieľom túry na Vyšehrad, Vyhnátovú, Svrčinník, Flochovú. Z neďalekej Blatnice zas vedú zaujímavé trasy do Gaderskej a Blatnickej doliny,
na Tlstú a Ostrú. Pre horolezeckú činnosť sú vhodné terény Žarnovická dolina - Skalná (Orlia veža) a spomínaná Gaderská a Blatnická dolina (Dostupné na internete: https://www.turciansketeplice.sk/).

3.3.3 Poľnohospodárska výroba

Prírodné podmienky horného Turca s priemernou nadmorskou výškou 450 - 600 m a priemernou teplotou 7 – 8 °C umožnili rozvoj poľnohospodárstva prostredníctvom AGROKOMPLEXU Turčianske Teplice, JRD Diviaky, poľnohospodárskeho nákupného a zásobovacieho závodu, bryndziarne, strojovej a traktorovej stanice, Štátneho rybárstva - pstruhového hospodárstva Diviaky, Semenárskeho štátneho majetku Diviaky a Spoločného hydinárskeho podniku Turčianske Teplice. Na poľnohospodársku pôdu pripadá až 71% celkovej výmery katastrálneho územia mesta. Obdobný osud, ako priemyselné podniky, stihol aj poľnohospodárstvo, ktoré v súčasnosti hospodári len s veľkými ťažkosťami a s oveľa menším počtom zamestnancov. Podiel samostatne hospodáriacich roľníkov na podnikajúcich fyzických osobách dosahuje iba 2,8%.

3.3.4 Priemyselná výroba

Z menších priemyselných podnikov tu existovali závody DREVINA a TATRA nábytok, resp. BIBZA so zameraním na spracovanie drevnej hmoty, GEOLOGICKÝ PRIESKUM, ktorý sa orientoval na prieskum palív, nerudných surovín a niektorých rúd, pričom dielne pri závode boli zriadené na opravu strojového parku, neskôr vyrábali i vrtné stroje, pojazdné kotolne, drapáky a ramená. Ďalšími závodmi v priemyselnej zóne Turčianskych Teplíc boli ČESKOSLOVENSKÉ AUTOMOBILOVÉ ZÁVODY zamerané na opravu automobilov, PREFA s výrobným programom betonárskeho charakteru – betónové rúry, dlaždice, káblové a melioračné tvárnice a dielce pre drôtovody a SEVEROSLOVENSKÉ TEHELNE so zameraním na výrobu tehál. Okolité lesy vytvorili predpoklad na rozvoj lesného hospodárstva, ktorý zabezpečovali SEVEROSLOVENSKÉ ŠTÁTNE LESY. Z uvedených podnikov v súčasnosti fungujú už len ŠTÁTNE LESY a PREFABETÓN. Ostatné podniky sú buď v konkurze alebo postupne zanikli. Najnovším investorom v meste a zároveň jedným z najväčších je spoločnosť SAMHWA TECH, s.r.o., zaoberajúca sa priemyselnou výrobou v oblasti automobilového priemyslu.

3.3.5 Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Hlavnú komunikačnú kostru cestnej dopravy v území tvorí navrhovaná rýchlostná cesta R3 (št. hranica MR/SR Šahy - Zvolen - Žiar nad Hronom - Turčianske Teplice - Martin - Kraľovany - Dolný Kubín - Trstená – št. hranica SR/PR), cesta I/65 Žilina - Martin - Žiar nad Hronom a cesta I/14 Turčianske Teplice - Harmanec.Cestnú sieť dopĺňajú cesty II. a III. triedy, miestne a obslužné komunikácie.

Železničná doprava

Územím prechádza železničná trať č. 170 (Vrútky - Zvolen), ktorú tvoria železničná trať č. 171 Vrútky – Diviaky – Horná Štubňa – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja a železničná trať č. 172 Diviaky – hranica kraja Žilinského a Banskobystrického kraja – Banská Bystrica.

Letecká doprava

Letecká doprava sa priamo v dotknutom území neuplatňuje, najbližším letiskom najmä na športové účely je Martin – Tomčany, ako aj vnútroštátne letisko Sliač pri Banskej Bystrici.

3.3.6 Infraštruktúra

Mesto Turčianske Teplice je zásobované zemným plynom z diaľkového plynovodu DN 300 PN 2,5 MPa, ktorého trasa vedie západne od mesta.

Zásobovanie pitnou vodou v meste Turčianske Teplice zabezpečuje verejný vodovod v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s., Martin. Zásobovanie Turčianskych Teplíc pitnou vodou je riešené zo SKV Turčianske Teplice, na ktoré sú napojené aj obce Horná Štubňa, Háj a Rakša. Tento skupinový vodovod je možné rozdeliť na dve časti podľa toho, z ktorého vodárenského zdroja sú zásobované. Ide o zásobovanie priamo z prameňa Cibuľová s minimálnou výdatnosťou 4,0 l.s-1 a zásobovanie z prameňov Vodopády I. a II. s výdatnosťou 13,0 l.s-1 a Rožková 1,2 s výdatnosťou 10,0 l.s-1.

V meste Turčianske Teplice je vybudovaná verejná jednotná kanalizácia s ČOV v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti a.s. Martin. Na stoke sú vybudované 3 odľahčovacie komory s pomerom riedenia splaškových a dažďových vôd 1: 4. Čistenie odpadových vôd privádzaných jednotnou verejnou kanalizáciou mesta zabezpečuje ČOV Turčianske Teplice, lokalizovaná v mestskej časti Diviaky na pravom brehu potoka Teplica. Recipientom vyčistených odpadových vôd je potok Teplica. Na verejnú kanalizáciu a ČOV je v súčasnosti napojených 90 % obyvateľov. Odvádzanie vôd z povrchového odtoku sú v súčasnosti odvádzané osobitne, mimo verejnú kanalizáciu, a to v závislosti od miestnych podmienok do vsaku, prípadne rigolmi a kanalizáciou do vodných tokov.

Zdrojom elektrickej energie pre riešené územie mesta je transformovňa 110/22 kV. Elektrický výkon do územia sa prenáša po 22 kV vedeniach Martin Tp - Kremnica a Martin Tp - Handlová. V blízkosti katastra mesta Turčianske Teplice sa nachádzajú nasledovne elektrické vedenia :
- 400 kV vedenie Horná Ždaňa – Sučany,
- 220 kV vedenie Bystričany – Sučany.

3.3.7 Služby

Odpadové hospodárstvo

Zber, prepravu a likvidáciu komunálneho odpadu v meste a v jeho okolí zabezpečuje mestská príspevková organizácia Technické služby (TS). Likvidácia odpadov je rozdelená na separovaný zber a klasický vývoz komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu. Komunálny odpad je ukladaný na skládku komunálneho odpadu Horná Štubňa, ktorá je vzdialená od mesta 8 km. Vlastníkom skládky je Združenie obcí Horného Turca pre životné prostredie. Predpokladaná kapacita skládky pri kompletnom dobudovaní je 80-90 rokov. Skládka spĺňa všetky platné normy a ustanovenia pre životné prostredie a je určená len na komunálny odpad. Prevádzkovateľom skládky sú TS, formou prenájmu na dobu neurčitú. Nebezpečné odpady sa likvidujú u zmluvných partnerov podľa ich charakteru.

Nakladanie s odpadom	Okres Turčianske Teplice (t)	Žilinský kraj (t)
Materiálové zhodnocovanie	8 908,57	410 538,53
Energetické zhodnocovanie	369,62	170 668,88
Ostatné zhodnocovanie	2 318,70	28 110,54
Zneškodňovanie skládkovaním	4 408,76	293 082,10
Zneškodňovanie spaľovaním bez ener. využitia	89,37	867,77
Ostatné zneškodňovanie	93 159,93	154 118,14
Iný spôsob nakladania	610,40	635 462,99
Spolu	**109 865,35**	**1 692 848,96**

Tab. 6 - Nakladanie s odpadom v okrese Turčianske Teplice pre rok 2019 (http://cms.enviroportal.sk/)

Školstvo

Na území mesta Turčianskych Teplíc pôsobia tri školy, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta. Sú to Spojená škola Turčianske Teplice (má dve organizačné zložky - Základnú školu s materskou školou a Gymnázium Mikuláša Galandu. Súčasťou spojenej školy je školský klub detí a školská jedáleň. Spojená škola má spoločné riaditeľstvo, kde štatutárnym zástupcom celej spojenej školy je riaditeľka gymnázia), Základná škola s materskou školou na Ulici školskej (zložky základná škola a materská škola na Ulici školskej, materská škola v Dolnej Štubni, špeciálna trieda v Dolnej Štubni), Základná škola s materskou školu v Diviakoch (zložky základná škola a materská škola) a Základná umelecká škola Horné Rakovce. Okrem týchto škôl je tu aj Pedagogická a sociálna akadémia, ktorej zriaďovateľom je Vyšší územný celok Žilina.

Kúpeľníctvo a cestovný ruch

Kúpele v Turčianskych Tepliciach patria medzi najstaršie a kedysi najnavštevovanejšie kúpele na Slovensku. Vznikli na báze horúcich prameňov liečivých vôd, ktoré sú základným prírodným prostriedkom a skutočným bohatstvom turčianskych kúpeľov. Slovenské liečebné kúpele Turčianske Teplice, a.s., poskytujú ubytovanie v liečebných domoch Veľká Fatra, Aqua, Kollár a Malá Fatra.

Rozsiahlu sieť zariadení cestovného ruchu okrem prírodných liečebných kúpeľov tvoria:

- ubytovacie zariadenia so stravovaním (hotel Vyšehrad, penzión PANDA, penzión Milka, penzión-reštaurácia Oáza, penzión Mliečna víla, hotel Resident, Hotel G, hotel Lesník),
- ubytovacie zariadenia bez stravovania (ubytovňa MFK Tepličan, ATC Diviaky a ubytovanie na súkromí),
- stravovacie objekty (Mimossa, Café CUBE, bistro Jednota, reštaurácia Novstav, reštaurácia Zuzana),
- subjekty poskytujúce občerstvenie (napr. pivnica „Saturn“, penzión ADRIA).

Kultúra

Kultúrny život v meste je zabezpečený najmä prostredníctvom oddelenia kultúry, športu a informácií mestského úradu. Mesto prevádzkuje kino TURIEC, divadelnú sálu, kultúrne domy, mestskú knižnicu a Galériu Mikuláša Galandu. Z tradičných podujatí nemožno opomenúť Dni mesta a Hornoturčianske dožinkové slávnosti.

Ostatné služby

V meste sa nachádza poliklinika, stanica urgentnej medicíny, neštátni praktickí a odborní lekári, lekárne, pošta, Slovenská sporiteľňa, VÚB, Prima banka, Slovenská poisťovňa. Obchodnú sieť dotvárajú služby dôležité pre cestovný ruch – cestovné kancelárie, holičstvo, kaderníctvo, oprava obuvi, očná optika, opravovne automobilov, predajňa autosúčiastok, opravy bicyklov.

3.3.8 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

Pamiatkové objekty vyhlásené za národnú kultúrnu pamiatku v meste Turčianske Teplice sú evidované v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok:

- Kostol sv. Michala archanjela v Turčianskom Michale, zapísaný pod číslom 633 zo dňa 26.11.1963 (vlastník rímsko-katolícka cirkev),
- Zvonica v Diviakoch, zapísaná pod číslom 538 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Mesto Turčianske Teplice),
- Rokokový kaštieľ a park o rozlohe 3,1 ha v Diviakoch, zapísaný pod číslom 540/1-2 zo dňa 26.11.1963 (vlastník NOE s.r.o. Turč. Teplice),
- Renesančný kaštieľ (Palatthyovský kaštieľ) a park o rozlohe 0,8 ha v Diviakoch, zapísaný pod číslom 539/1-2 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Národná knižnica Martin),
- Renesančný kostol v Dolnej Štubni zapísaný pod číslom 550 zo dňa 26.11.1963 (vlastník rímsko-katolícka cirkev),
- Pomník pod Bôrom od akademických sochárov Bána a Grossa, zapísaný pod číslom 688 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Mesto Turčianske Teplice),
- Galéria Mikuláša Galandu (rodný dom maliara Mikuláša Galandu) zapísaná pod číslom 3237/1-2 zo dňa 13.7.1979 (vlastník Mesto Turčianske Teplice),
- Kaplnka sv. Jána Nepomockého (bývalý sirotinec) zapísaná pod číslom 635 zo dňa 26.11.1963 (vlastník rímskokatolícka cirkev),
- Modrý kúpeľ a park o rozlohe 5,7 ha pod číslom 634/1-2 zo dňa 26.11.1963 (vlastník Slovenské liečebné kúpele, a.s., Turčianske Teplice).

3.3.9 Archeologické náleziská

Známe archeologické lokality v Turčianskych Tepliciach:

- Sídlisko - pravek, nálezy na povrchu - nevýrazné črepy (severne od obce Rakša a severne od Turčianskych Teplíc - MČ Turčiansky Michal),
- Sídlisko, pohrebisko - pravek, včasná doba dejinná, stredovek, nálezy: v celom priestore sa objavuje keramika z viacerých období (Turčianske Teplice MČ Diviaky – MČ Turčiansky Michal, medzi Somolickým potokom a Teplicou),
- Sídlisko z mladšej doby hradištnej (Turčianske Teplice),
- Sídlisko - pravek nálezy: zlomky keramiky (Turčianske Teplice – Dolná Štubňa, po oboch stranách potoka Teplica a severne od neho).

3.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

3.4.1 Ovzdušie

Lokálne znečistenia ovzdušia

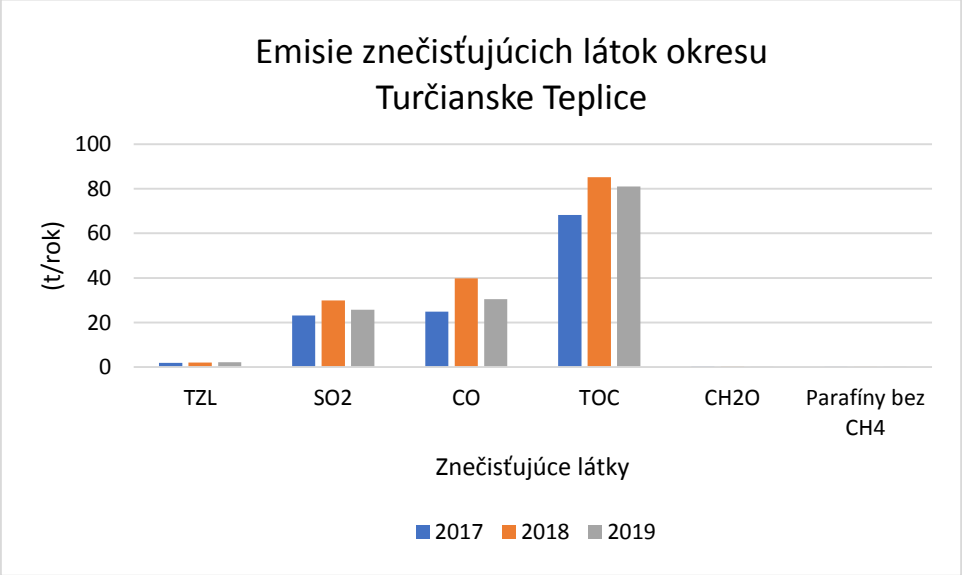
Okres patrí dlhodobo medzi územia s najnižšou produkciu znečisťujúcich látok, keďže priemysel v okrese je slabo rozvinutý. Najväčšími znečisťovateľmi ovzdušia (stacionárne zdroje znečistenia) sú poľnohospodárske podniky (emisie amoniaku), komunálna energetika - kotolne a čerpacie stanice pohonných hmôt. Problémom sú aj obce bez plynofikácie, ktoré na vykurovanie využívajú lacnejšie, ale menej kvalitné tuhé palivá. Mobilný zdroj znečisťovania ovzdušia predstavuje cestná doprava, ktorej intenzita narastá.

Podľa posledných údajov z databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS) bolo v roku 2019 v okrese emitovaných do ovzdušia 2,117 ton tuhých znečisťujúcich látok, 25,719 ton oxidu siričitého, 34,515 ton oxidov dusíka, 30,499 ton oxidu uhoľnatého, 80,978 ton celkového organického uhlíka a 38,682 ton amoniaku a jeho plynných zlúčenín, 0,169 ton formaldehydu, 0,007 ton parafínov bez metánu. NEIS predstavuje údaje za stredné a veľké stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia. Ako možno vidieť v tabuľke č. 7 aj na obrázku č. 4 (údaje za posledné tri roky v okrese).

Rok	Emisie (t/rok)							
	TZL	SO_2	NO_X	CO	TOC	NH_3	CH_2O	Parafíny bez CH_4
2017	1,942	23,093	31,773	24,877	68,239	44,115	0,292	0,006
2018	1,999	29,956	36,325	39,859	85,146	38,897	0,247	0,006
2019	2,117	25,716	34,515	30,499	80,987	38,682	0,169	0,007

Tab. 7 - Emisie zo stacionárnych zdrojov znečistenia v okrese Turčianske Teplice (NEIS)

* Pozn. TZL – tuhé znečisťujúce látky, SO_2 – oxid siričitý, NO_X – oxidy dusík, CO – oxid uhoľnatý, TOC – celkový organický uhlík, NH_3 – amoniak, CH_2O – formaldehyd, Parafíny bez CH_4 – metánu.

Obrázok 3 - Emisie znečisťujúcich látok okresu Turčianske Teplice (NEIS)

V hornatej časti kraja je vykurovanie domácností tuhým palivom významným zdrojom znečistenia ovzdušia. Automobilová doprava ho ovplyvňuje najintenzívnejšie v okresoch Žilina, Martin a Bytča. V prvom z nich cesta č. 11 dosahuje denný priemerný počet 37 927 vozidiel (6 867 nákladných a 30 972 osobných áut), cesta č. 18 v priemere denne 32 334 vozidiel (3 736 nákladných a 28 523 osobných áut), 30 659 vozidiel je denne na ceste č. 18A (6 080 nákladných a 24 513 osobných áut) a 23 579 vozidiel na diaľnici D3 (5 661 nákladných a 17 819 osobných áut). V okrese Martin premávku na ceste č. 65 denne tvorí v priemere 22 973 vozidiel (2 767 nákladných a 20 153 osobných áut) a na ceste č. 65 denne 23 002 vozidiel (2932 nákladných a 19 982 osobných áut). V okrese Bytča diaľnicou D1 prechádza denne v priemere 23 956 vozidiel (5 141 nákladných a 18 725 osobných áut) (https://www.ssc.sk/).

Priemyselné zdroje znečisťovania ovzdušia, ako sú papierne, cementárne, výroba vápna, či ferozliatín sú v tomto kraji z hľadiska príspevku k lokálnemu znečisteniu ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami menej významné (Výročná správa SHMU o kvalite ovzdušia v Slovenskej republike (2019)).

Na základe dokumentu „Informácia o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní v Žilinskom kraji za rok 2018“ môžeme určiť najväčšie stacionárne zdroje emisií pre Žilinský kraj (Tab. 8).

TZL		**SO_2**	
Prevádzkovateľ Okres	**t/rok**	**Prevádzkovateľ Okres**	**t/rok**
Mondi SCP, a.s. Ružomberok	76,95	OFZ, a.s. Dolný Kubín	720,62
Dolvap, s.r.o. Žilina	50,62	Martinská teplárenská, a.s., Martin	337,97
Bekam, s.r.o. Žilina	13,95	Žilinská teplárenská, a. s., Žilina	181,81
NO_X		**CO**	
Mondi SCP, a.s. Ružomberok	985,59	OFZ, a.s. Dolný Kubín	1064,36
OFZ, a.s. Dolný Kubín	499,83	Mondi SCP, a.s., Ružomberok	273,68
Martinská teplárenská, a.s., Martin	235,65	LMT, a.s. Liptovský Mikuláš	162,46

Tab. 8 - Zoznam najvýznamnejších znečisťovateľov ovzdušia v Žilinskom kraji a ich množstvo emisií (SHMU, NEIS)

3.4.2 Vodstvo

Povrchové vody

Okres Turčianske Teplice patrí do povodia rieky Turiec, ktorá je prítokom Váhu. Kvalita vodných tokov je ohrozovaná rôznorodými faktormi, predovšetkým je to vypúšťanie odpadových vôd, či už z priemyslu, poľnohospodárstva alebo urbanizácie. Turiec je znečisťovaný odpadovými vodami z okolitých obcí (splaškové a komunálne odpadové vody) a znečistením z industriálnych podnikov

lokalizovaných v okolitých priemyselných centrách, najmä v meste Martin. Nekontrolovateľným zdrojom znečistenia sú splachy z okolitej poľnohospodárskej výroby.

V záujmovom území nezanedbateľný je aj vplyv znečistenia z rybích fariem a hospodárstiev (Dubové – Požehy a Diviaky). Tieto okrem odpadových vôd z rybníkov vypúšťajú i množstvo parazitov a choroboplodných zárodkov zhoršujúcich zdravotný stav v rieke. Fyzickým zdrojmi znečistenia aj sú rôznorodé odpady, ktoré často obyvateľstvo ukladá v blízkosti tokov, ba aj priamo do vodných tokov.

Ukazovateľ	Symbol	Jednotka	Hodnota	Hodnotenie podľa NV SR 269/2010
Rozpustný kyslík	O2	mg/l	10,98	A
Biochemická spotreba kyslíka	BSK - 5	mg/l	1,4	A
Chemická spotreba kyslíka Cr	CHSK Cr	mg/l	7,4	A
Reakcia vody	pH	-	8,18	A
Teplota vody	t vody	°C	9,5	A
Vodivosť	EK	mS/m	45,2	A
Amoniakálny dusík	N - NH4	mg/l	0,02	A
Dusičnanový dusík	N - NO3	mg/l	0,012	N
Celkový fosfor	P celk.	mg/l	1,66	A
Celkový dusík	N celk.	mg/l	0,06	A

Tab. 9 - Vybrané ukazovatele stavu vôd v rieke Turiec za rok 2018 (SHMU)

Podzemné vody

Podzemné vody sú ohrozované nekontrolovateľnými zdrojmi znečistenia ako priesaky z poľných hnojísk, žúmp, skládok odpadov, rizikové sú najmä divé skládky odpadu. Monitoring podzemných vôd zabezpečuje MŽP SR prostredníctvom Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ). Systematické sledovanie kvality podzemných vôd v rámci národného monitorovacieho programu prebieha na SHMÚ od roku 1982. Monitorovacie programy v roku 2006 prešli zmenami, ktoré vyplynuli z požiadaviek príslušnej legislatívy EÚ, najmä smernice 2000/60/EC tzv. Rámcovej smernice o vode (RSV). V súlade so stratégiou pre implementáciu RSV v SR bol vypracovaný Program monitorovania stavu vôd na rok 2010, v ktorom boli zapracované požiadavky na zabezpečenie získania všetkých informácií o stave vôd. Do roku 2006 boli monitorovacie objekty rozdelené do 26 vodohospodársky významných oblastí (aluviálne náplavy riek, mezozoické a neovulkanické komplexy). V súlade s požiadavkami RSV sa nedelilo územie SR pre účely monitorovania na vodohospodársky významné oblasti a od roku 2007 je toto členenie vykonávané na základe ohraničenia útvarov podzemných vôd. Monitorovanie chemického stavu podzemnej vody sa realizuje na dvoch úrovniach, a to: základné monitorovanie a prevádzkové monitorovanie.

Záujmové územie (SHMÚ, 2010) patrí do kvartérneho útvaru č. SK1000500P a do nasledovných predkvartérnych útvarov: SK200190FP, SK200200FP, SK200210FP. V rámci kvartérneho útvaru č. SK1000500P boli prekročené medzné hodnoty nasledovnýchukazovateľov:

- Základné fyzikálno –chemické ukazovatele: Fe, Fe_2+, H2S, CHSKMn, Mn, NH_4+, NO_3-
- Všeobecné organické látky: TOC
- Stopové prvky: Al
- Chlórované rozpúšťadlá: DCE 1,1; PCE
- Polyaromatické uhľovodíky: BZP, fluórantén, naftalén, pyrén
- Pesticídy: Metamitron

V kvartérnych útvaroch podzemných vôd záujmového územia neboli zistené nadlimitné hodnoty u sledovaných látok. Lokálne zvýšené koncentrácie boli namerané len v kategórii pesticídov.

3.4.3 Pôdy

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastnosti, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplývať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy.

Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka. Monitorovacia sieť v záujmovom území je pomerne riedka, takže nie je možné zrealizovať striktné vymedzenie zaťažených a kontaminovaných pôd. Pre presné vyjadrenie zón by bolo potrebné zrealizovať podrobný prieskum.

Na základe výsledkov z monitoringu možno konštatovať:

- Z hľadiska obsahu arzénu v pôdach väčšia časť územia (centrálna oblasť) patrí k mierne zaťažením pôdam. Hodnoty As v pôdach sa pohybujú v hodnote 5,3 do 9,9 mg/kg. Okrajové časti regiónu na západnej i východnej hranici majú vyššie hodnoty As v pôdach. Tu sa jeho hodnoty môžu pohybovať do výšky 24,3 mg/kg.
- Z hľadiska obsahu zinku v pôde cela centrálna časť okresu (niva rieky Turiec) leží v pásmach s obsahom Zn od 10 do 50 mg/kg. Tieto zóny sú na západe i východe ohraničené zónami s výskytom obsahu Zn od 50 – 90 mg/km. Samotné mesto Turčianske Teplice leží v zóne s obsahom Zn od 50 – 70 mg/kg.
- Podobná je situácia aj v oblasti zaťaženia pôd olovom, kde celá niva Turca leží v zónach s obsahom Pb od 25 do 75 mg/kg a táto zóna je po oboch stranách lemovaná zónou s obsahom Pb 30 – 48 mg/kg. Lokálne v okrajových častiach možno nájsť lokality aj s obsahom 48 – 70 mg/kg.
- Z hľadiska výskytu ortuti v pôde takmer celé územie leží v zóne s obsahom Hg od 0,03 – 0,08 mg/kg, v okrajových zónach môžu hodnoty dosiahnuť aj hodnotu do 0,14, ojedinele až do výšky 0,25 mg/kg.
- Obsah kadmia nie je vysoký. Takmer celé územie leží v zóne s obsahom Cd v pôdach s nižším obsahom ako je 0,1 mg/kg. Okrajové zóny okresu môžu dosahovať hodnoty 0,3 až 0,6 mg/kg. (Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice, 2013).

3.4.4 Radónové riziko

Predstavuje prirodzenú rádioaktivitu hornín. Najvýznamnejším zdrojom prirodzeného žiarenia v záujmovom území je radón 222Rn, ktorý je prítomný v stopových množstvách v horninách – horninové podložie budov, použitý stavebný materiál a je tak zdrojom radiácie predovšetkým v budovách a vo vode. Podľa Odvodenej mapy radónového rizika (DANIEL, LUČIVJANSKÝ, STERCZ, 1996) je radónové riziko hodnotené v troch úrovniach ako nízke, stredné, vysoké. Okres Turčianske Teplice zasahuje nízke a stredné riziko. Oblasť stredného rizika môžeme vymedziť od Turčeka cez Sklené celým okrajom juhozápadnej hranice okresu až po Budiš, ďalej od Skleného cez Hornú Štubňu, Turčianske Teplice, Háj až po východný okraj okresu a oblasti v okolí Kaľamenovej, Malého Čepčína a Brieštia.

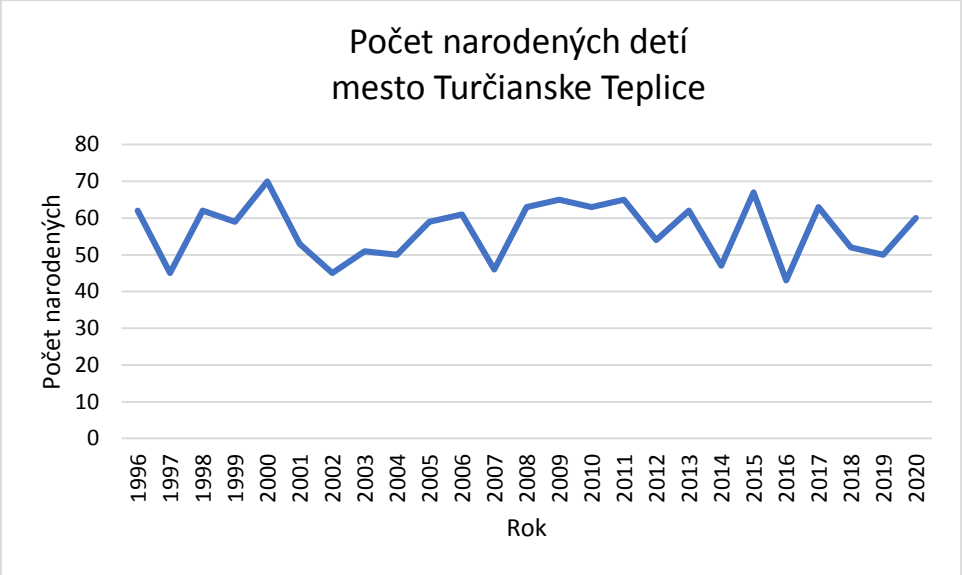
3.4.5 Hluk a vibrácie

Zvýšenú hlučnosť v dotknutom území spôsobuje najmä automobilová doprava, v menšej miere menšie stacionárne zdroje hluku. Vibrácie sa prejavujú len lokálne pozdĺž významnejšie dopravne zaťažených komunikácií.

3.4.6 Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Pri charakterizovaní zdravotného stavu obyvateľstva používame údaje štatistické úradu Slovenskej republiky, konkrétne databázy DATAcube (http://datacube.statistics.sk/).

Jedným z kľúčových charakteristík zdravotného stavu obyvateľstva je pôrodnosť. Okres Turčianske Teplice vykazuje za v posledných obdobiach meniaci stav, s mierne rastúcim trendom. Nasledujúci obrázok zobrazuje vývoj počtu narodených detí v okrese Turčianske Teplice za obdobie 1996 – 2020.

Obrázok 4 - Počet narodených detí v meste Turčianske Teplice

Lokalita	Počet obyvateľov	Narodení	Zomretí	Prirodzený prírastok
Mesto Turčianske Teplice	6275	60	97	- 37

Tab. 10 - Prehľad jednotlivých demografických ukazovateľom mesta Turčianske Teplice

Z hľadiska príčin úmrtí dominuje v okrese Turčianske Teplice úmrtie na choroby obehovej sústavy. Medzi ďalšie významné príčiny úmrtia patria nádorové ochorenia, ochorenia dýchacej sústavy a choroby tráviacej sústavy.

Príčina	Počet	Percentuálne zastúpenie
Infekčné a parazitárne choroby	4	1,90
Nádory	44	20,85
Choroby obehovej sústavy	106	50,24
Choroby dýchacej sústavy	21	9,95
Choroby tráviacej sústavy	10	4,74
Vonkajšie príčiny chorobnosti a úmrtnosti	7	3,32
Iné	19	9,00

Tab. 11 – Najčastejšie príčiny úmrtí v okrese Turčianske Teplice (2020)

4. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

4.1 Požiadavky na vstupy

Vzhľadom na schválenie žiadosti o upustenie od variantného riešenia (viď textové prílohy k tomuto zámeru činnosti) sú požiadavky na vstupy aj údaje o výstupoch prezentované len pre realizačný variant a nulový variant, tzv. stav kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

4.1.1 Záber pôdy

Predmetné územie sa nachádza v katastrálnom území Turčianske Teplice, v okrese Turčianske Teplice. Dotknuté územie je v súčasnosti trávnaté územie s náletovými drevinami, bez špecifického využitia. Celková plocha pozemku predstavuje 6 031,64 m^2, ktorá bude využitá nasledujúcim spôsobom:

- zastavaná plocha: 2 801, 16 m^2
- obostavaný priestor: 18 488 m^2
- predajná plocha: 2 346 m^2
- spevnené plochy: 1 880 m^2
- počet parkovacích miest: 44

Zhodnotenie a nulový variant	Pôda – záber pôdy nezastavané územie
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k trvalému a nenávratnému záberu pôdneho fondu v rozsahu uvedenom vyššie. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať v predmetnom území je pravdepodobné, že stav riešeného pozemku zostane nezmenený a bude predstavovať plochy bez špecifického využitia.	

4.1.2 Nároky na zastavané územie

Navrhovaná činnosť bude realizovaná v súčasnosti na nezastavanom pozemku, avšak v blízkom období sa ide začať na susediacich parcelách s výstavbou obchodného domu Lidl.

Zhodnotenie a nulový variant	Pôda – záber pôdy zastavané územie
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k výstavbe stavebných objektov. Tieto zahŕňajú aj vnútroareálové komunikácie a napojenie na cestnú infraštruktúru mesta Turčianske Teplice. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať v predmetnom území je pravdepodobné, že stav riešeného pozemku zostane nezmenený a bude predstavovať plochy bez špecifického využitia.	

4.1.3 Surovinové zabezpečenie

Výstavba stavebných objektov

Pre výstavbu navrhovanej činnosti bude potrebný násypový materiál, kamenivo, štrky, štrkopiesky – množstvá nie sú dosiaľ špecifikované, zdrojmi týchto materiálov budú štandardné ťažobne dodávateľských organizácií. Betónové dlažby, železobetónové a betónové konštrukčné prvky, keramické výrobky, železo, strešne krytina, izolácie, drevo, plastové výrobky, sklo – pôjde o obchodné výrobky zo zdrojov mimo posudzovaného územia.

Vstupné suroviny

Predmetná činnosť je projektovaná ako obchodné priestory obchodnej galérie, ktorej hlavným účelom bude maloobchodný predaj výrobkov nepotravinového charakteru. Za vstupné suroviny možno v tomto prípade považovať predávané výrobky. Tieto budú zabezpečené prostredníctvom vybraných dodávateľov.

Zhodnotenie a nulový variant	**Vstupné suroviny**
Vzhľadom na charakter prevádzky neaplikovateľné.	

4.1.4 Elektrická energia

Technické údaje

- Napäťová sústava:
  - VN – 3x22kV, 50Hz / IT
  - NN – 3PEN 400/230V, 50Hz / TN-C
- Ochrana pred úrazom el. prúdom pri dotyku a priblížení u zariadení nad 1000 V je navrhnutá podľa STN 61936 -1:2010 :
  - Ochrana pred dotykom živých častí:
    - krytom
    - zábranou
    - prekážkou
    - umiestnením mimo dosahu.
  - Ochrana pred dotykom neživých častí:
    - samočinným odpojením napájania s rýchlym vypnutím, s izolovaným neutrálnym bodom ,uzemnením.
- Ochrana pred úrazom elektrickým prúdom pri dotyku u zariadení do 1000 V je navrhnutá podľa STN 33 2000-4-41:
  - Ochrana pred dotykom živých častí :
    - izolovaním živých častí - krytmi
  - Ochrana pred dotykom neživých častí :
    - samočinným odpojením napájania
- Zatriedenie objektu z hľadiska miery ohrozenia : podľa vyhl. č. 508/2009 Z.z. je el. zariadenie zatriedené do skupiny „A“
- Energetická bilancia odberu el. energie
  - Pre stanovenie odberu je použitá STN 332130.
    - Objekt: Pi = 471 kW Objekt - Pp = Pi x β = 471 x 0,65 = 306 kW
    - Spotreba elektrickej energie pre novo navrhovaný objekt Ar = 1284 MWh $^{-1}$.

Prekládka trafostanice, VN prípojky a VN stĺpa

Pre výstavbu obchodného centra je potrebné uvoľniť zastavanú plochu. Jestvujúcu murovanú trafostanicu vč. VN prípojky zdemontovať. Na nové miesto osadiť novú kioskovú trafostanicu do 1000 kVA typu Grapper. Napojenie vyhotoviť z pôvodnej prípojky, na ktorú naspojkovať predĺženie a napojiť novo projektovanú trafostanicu. Prípojku vyhotoviť káblom 3x22-NA2XS(F)2Y1x240/25.
V trafostanici osadiť VN rozvádzač Siemens RRRRT. Z VN vývodov napojiť prekladané VN vedenia a novú jednoúčelovú trafostanicu investora. Trafo osadiť o výkone 630kVA. Na pozemku preložiť aj el. stĺp VN. NN rozvádzač RH bude skriňový, v kovovom vyhotovení. V prívodnom polí budú osadené výkonové vzduchové ističe s elektronickou spúšťou, vrátane príslušných pomocných a meracích obvodov a prepäťových ochrán. Vývodové polia budú vybavené výkonovými ističmi príslušných dimenzií, z ktorých budú napojené všetky prekladané NN rozvody. Uzemnenie TS - uzemňovacia sústava transformovne je spoločná pre elektrické zariadenia VN, NN a bleskozvod. Pozostáva z uzemňovacej sústavy transformovne, uzemnenia rozvodu VN a uzemnenia káblového

rozvodu NN. Pred vstupmi do trafostanice sa vytvoria ekvipotenciálne prahy z vodiča FeZn 30x4 mm. Samostatne sa na vonkajšiu uzemňovaciu sústavu vyvedie nulový bod transformátora. Kompenzácia účinku
pre chod transformátora naprázdno je na strane nn trojfázovým statickým kondenzátorom, ktorý bude v ekologickom vyhotovení.

Trafostanica a VN prípojka

Jednoúčelovú trafostanicu použiť kioskového typu .Osadená bude podľa výkresu situácie. Napojená bude z prekladanej trafostanice káblom 3x22-NA2XS(F)2Y1x150/25. Slúžiť bude pre budovanú obchodnú jednotku. Trafo pre navrhovaný objekt bude veľkosti 400 kVA. Navrhujeme objekt kioskovej trafostanice s transformátorom do výkonu 1x630 kVA. VN rozvádzač 22kV – je navrhnutý z VN skríň, vyhotovenie modulárne. Transformátor je navrhnutý s prevodom menovitého napätia 22/0,42/0,24kV, s menovitým výkonom 400 kVA . Bude nainštalované v samostatnom priestore trafostanice. NN rozvádzač RH bude skriňový, v kovovom vyhotovení. V prívodnom polí budú osadené výkonové vzduchové ističe s elektronickou spúšťou, vrátane príslušných pomocných a meracích obvodov a prepäťových ochrán. Vývodové polia budú vybavené výkonovými ističmi príslušných dimenzií. Meranie spotreby elektrickej energie bude fakturačné pre samostatne pre každú obchodnú prevádzku. Uzemnenie TS - uzemňovacia sústava transformovne je spoločná pre elektrické zariadenia VN, NN a bleskozvod. Pozostáva z uzemňovacej sústavy transformovne, uzemnenia rozvodu VN a uzemnenia káblového rozvodu NN. Pred vstupmi do trafostanice sa vytvoria ekvipotenciálne prahy z vodiča FeZn 30x4 mm. Samostatne sa na vonkajšiu uzemňovaciu sústavu vyvedie nulový bod transformátora. Kompenzácia účinníku pre chod transformátora naprázdno je na strane nn trojfázovým statickým kondenzátorom v ekologickom vyhotovení.

Prekládka NN

Všetky prekladané NN vedenia vzdušné aj zemné, ktoré boli odpojené z demontovanej trafostanice pomocou spojok a nových káblov napojiť do novej distribučnej trafostanice. Použité káble budú typu NAYY príslušných dimenzii, uloženie v zmysle platných noriem mimo zastavaných území.

Prípojka NN

Navrhovaný objekt napojiť na jednoúčelovú trafostanicu káblovou prípojkou , káblom 2x NAYY J 3x240+12mm2. Kábel uložiť v zmysle STN 736005. Ukončenie vyhotoviť v rozvádzači RH objektu v miestnosti „elektrorozvodňa“. Meranie spotreby el. energie bude samostatne (fakturačné) pre každú obchodnú prevádzku.

Zhodnotenie a nulový variant	**Energetické zdroje**
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k osadeniu elektrických prípojok, trafostanice za účelom zásobovania prevádzky elektrickou energiou. Prevádzka bude napojená na verejnú energetickú sieť a predpokladaná ročná spotreba elektrickej energie je 1284 MWh $^{-1}$. Z hľadiska neuskutočnenia navrhovanej činnosti v predmetnom území nedôjde k uvedenej predpokladanej spotrebe elektrickej energie ako aj inštalačných prác k osadeniu elektrických prípojok.	

4.1.5 Voda

Spotreba vody pre sociálne a hygienické účely

Napojenie administratívnych priestorov na zdroj vody bude zabezpečené z verejného vodovodu.

V zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií predpokladá navrhovateľ nasledujúcu spotrebu vody:

Priemerná denná spotreba vody	Qp	=	2 400 l/deň t.j. 0,666 l/s
Maximálna denná spotreba vody	Qm	=	4 800 l/deň t.j. 0,055 l/s
Maximálna hodinová spotreba vody	Qhod	=	617 l/hod t.j. 0,171 l/s (za 14 hod)
Ročná spotreba vody	Qrok	=	614,40 m^3/rok
Výpočtový prietok vody	Qd	=	2,28 l/s
Výpočtový prietok splaškových vôd	Qww	=	4,96 l/s
Požiarna potreba vody	Qpož	=	3 l/s

Počas výstavby bude potrebná pitná voda a voda pre sociálne účely pre pracovníkov v réžii dodávateľskej firmy, ktorá bude stavbu realizovať. Technologická voda potrebná na stavebné práce bude odoberaná z vodojemu úžitkovej vody.

Zhodnotenie a nulový variant	**Voda – odber vody**
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k osadeniu vodovodných prípojok za účelom zásobovania prevádzky pitnou vodou a vodou pre sociálne účely z verejnej vodovodnej siete. Predpokladaná priemerná spotreba vody sa pohybuje okolo 2 400 l vody za deň. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať nedôjde k uvádzaným spotrebám vody určenej pre prevádzku.	

4.1.6 Plyn a zásobovanie teplom

Zdrojom tepla a chladu pre nájomné jednotky sú navrhnuté tepelné čerpadlá systémom VRV. Chladenie a vykurovanie jednotlivých priestorov je riešené pomocou kazetových vnútorných jednotiek osadených pod stropom, prípadne do kazetového podhľadu. Zdrojom tepla a chladu je pre každú nájomnú jednotku tepelné čerpadlo umiestnené na streche. Rozvod chladiva medzi vonkajšou jednotkou a vnútornými jednotkami je pomocou medených rúr obalených v tepelnej kaučukovej izolácií. Prevádzka teda nebude vyžadovať napojenie na zdroj zemného plynu.

Zhodnotenie a nulový variant	**Energetické zdroje**
Navrhovaná činnosť nebude v tomto ohľade odlišná od nulového variantu.	

4.1.7 Doprava

Dotknuté územie sa nachádza v centrálne časti mesta Turčianske Teplice, ohraničené ulicami ul. Teplická (západ), ul. Robotnícka (juh), ulica ul. SNP (východ) a ul. Dolné Rakovce (sever). Dopravné napojenie pre potreby návštevníkov a zásobovania, resp. vjazd na parkovisko je z existujúcej prístupovej komunikácie ul. Teplická. Pre účely vyhodnotenia príspevku dopravy používame intenzitu na ulici SNP na ktorú sú obe horeuvedené ulice napojené, nakoľko pre tieto .

Bilancia nákladnej dopravy

V súvislosti s navrhovanou činnosťou je nákladnú dopravu potrebné hodnotiť v širšom kontexte so zreteľom na plánované vybudovanie nákupného centra Lidl v susedstve posudzovaného objektu. Podľa skúseností investora s podobným druhom prevádzok je možné odhadovať intenzitu nákladnej dopravy nasledujúcim spôsobom:

Objekt	Priemerný počet nákladných aut	Priemerný počet prejazdov
Nákupné centrum Lidl	2 - 3 kamióny týždenne*	4-6 prejazdov týždenne
Obchodná galéria Turčianske Teplice	3 zásobovacie vozidlá denne	6 prejazdov denne
Celkový nárast dopravy	4 vozidlá denne	8 prejazdov denne

** Pre zjednodušenie nasledujúcich výpočtov budeme uvažovať s 1 nákladným autom denne, čo je však výrazne nepriaznivejší variant než s akým sa uvažuje pri normálnej prevádzke*

V zmysle údajov z celoštátneho sčítania dopravy z roku 2015 (údaje z roku 2020 môžu byť poznačené nižšou intenzitou dopravy v súvislosti so zníženou mobilitou obyvateľstva v dôsledku

pandémie ochorenia COVID 19 a z tohto dôvodu ich teda nepoužívame) je na ulici SNP možné uvažovať s nasledujúcou bilanciou dopravy:

- Nákladné vozidlá: 506
- Osobné automobily: 3853
- Motocykle: 29

Príspevok navrhovaného objektu a nákupného centra Lidl k intenzite nákladnej dopravy na tejto ulici bude teda na úrovni 1,56 %, pričom samotná Obchodná galéria Turčianske Teplice bude prispievať hodnotou približne 1,17 %.

Doprava zamestnancov

Pri uvažovaní s počtom zamestnancov Obchodnej galérie Turčianske Teplice na úrovni 15 môžeme očakávať intenzitu prejazdov osobných automobilov na úrovni 30 prejazdov denne. Tento predpoklad berie do úvahy najnepriaznivejší možný variant a to že každý zamestnanec dochádza do práce vlastným motorovým vozidlom. V bežnej praxi je takýto stav značne nepravdepodobný, nakoľko častým fenoménom v prevádzkach je spoludochádzanie viacerých zamestnancov jedným vozidlom, čo výrazne šetrí náklady. Územie je taktiež dobre napojené na dopravnú infraštruktúru mesta a je pravdepodobné že zamestnanci budú využívať verejnú hromadnú dopravu. Po započítaní vplyvu zamestnancov plánovanej prevádzky Lidl (16 zamestnancov) môžeme odhadnúť celkový počet prejazdov v súvislosti s oboma prevádzkami na 62 prejazdov denne. Vzhľadom na vyššie uvedené bilancie dopravy na ulici SNP môžeme teda uvažovať s nárastom osobnej dopravy v súvislosti s dochádzkou zamestnancov oboch prevádzok na úrovni približne 1,58 %, pričom samotná Obchodná galéria Turčianske Teplice bude predstavovať príspevok 0,77 %.

Zhodnotenie a nulový variant	**Doprava**
Realizáciou navrhovanej činnosti, resp. jej uvedením do prevádzky, dôjde k predpokladanému navýšeniu dopravy na horeuvedených komunikáciách. Celkové navýšenie nákladnej dopravy v súvislosti s prevádzkou Obchodná galéria Turčianske Teplice sa bude pohybovať na úrovni 1,17% u nákladných automobilov a 0,77% u osobných automobilov (dochádzka zamestnancov). V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať nedôjde k vytvoreniu uvedeného dopravného zaťaženia v lokalite okresu Turčianske Teplice.	

4.1.8 Nároky na pracovné sily

Výstavbu navrhovaného objektu bude realizovať vybraný dodávateľ disponujúci potrebnou kapacitou zamestnancov o požadovanej profesijnej skladbe.

Samotná prevádzka navrhovanej činnosti bude prebiehať v dvoch zmenách. Celkové množstvo vytvorených pracovných miest je 15 zamestnancov – z toho 70 % žien.

Zhodnotenie a nulový variant	**Nároky na pracovné sily**
Realizáciou navrhovanej činnosti, resp. jej uvedenie do prevádzky, dôjde k predpokladanému vytvoreniu 15 priamych pracovných pozícií. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať nedôjde k vytvoreniu uvedeného množstva pracovných pozícií v lokalite okresu Turčianske Teplice.	

4.2 Údaje o výstupoch

Vzhľadom na schválenie žiadosti o upustenie od variantného riešenia (viď textové prílohy k tomu zámeru činnosti) sú požiadavky na vstupy aj údaje o výstupoch prezentované len pre realizačný variant a nulový variant, tzn. stav kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.

4.2.1 Emisie

Emisie počas výstavby

Emisie v etape výstavby budú predovšetkým súvisieť s realizáciou zemných prác, ako aj so zvýšeným prejazdom ťažkých stavebných mechanizmov, v čoho dôsledku bude dochádzať k zvýšenej prašnosti v riešenom areáli a v okolí tohto areálu. Miera prašnosti bude závisieť od okamžitých poveternostných pomerov – rýchlosti a smere prúdenia vetra. Uvedené zdroje emisií do ovzdušia možno charakterizovať ako líniové zdroje, ktoré v celej fáze výstavby nemožno spoľahlivo predikovať, možno ich však efektívne zmierniť vhodnými organizačnými opatreniami (napr. kropenie staveniska, čistenie prístupových komunikácií, čistenie kolies dopravných prostriedkov pred výjazdom na verejné komunikácie a pod.). Za dočasný plošný zdroj znečistenia ovzdušia je možné považovať vlastný priestor staveniska, ktorý môže byť zdrojom sekundárnej prašnosti. Ide predovšetkým o niektoré druhy prác – napr. skrývkové práce, či dočasné skládky sypkých materiálov. Pre tieto zdroje s ohľadom na ich charakter je náročné stanoviť množstvo emitujúcich látok, či dobu ich pôsobenia. Vzhľadom
na lokalizáciu navrhovanej činnosti a rozsah stavebných a zemných prác bude príspevok výstavby k zníženiu kvality ovzdušia v dotknutom území čiastočne významný avšak výrazne časovo obmedzený po dobu nevyhnutnú k realizácií navrhovaného diela.

Emisie počas prevádzky

Emisie z navrhovanej prevádzky budú spôsobené najmä navýšením intenzity dopravy v predmetnom území. Samotný objekt bude vykurovaný a chladený pomocou tepelného čerpadla, ktoré nespôsobuje emisie do ovzdušia**.**

Emisie z dopravy

Doprava súvisiaca s navrhovanou činnosťou bude taktiež prispievať k zmene emisnej situácie v okolí predmetného územia. Hlavným zdrojom týchto emisií bude osobná doprava zákazníkov. Hlavným zdrojom týchto emisií bude osobná doprava zákazníkov. Môžeme skonštatovať, že títo zákazníci však už v súčasnosti spôsobujú zvýšenú emisnú záťaž spôsobenú nakupovaním v iných častiach mesta, pričom treba prihliadať aj na rekreačný potenciál mesta Turčianske Teplice a návštevníkov z toho vyplývajúcich, a teda nedôjde k celkovému navýšeniu intenzity dopravy v meste Turčianske Teplice, dôjde k jej redistribúcii.

Zhodnotenie a nulový variant	**Ovzdušie**
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k redistribúcii dopravy súvisiacej s nakupovaním v rámci mesta Turčianske Teplice. K navýšeniu celkovej intenzity dopravy v meste nedôjde. V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať zostane stav kvality ovzdušia regiónu v súčasnom stave.	

4.2.2 Hluk a vibrácie

Hluk počas výstavby

Počas výstavby možno očakávať zvýšenie hluku, prašnosti a znečistenie ovzdušia spôsobené pohybom stavebných mechanizmov v priestore staveniska. Tento vplyv však bude obmedzený

na priestor stavby a časovo obmedzený na dobu výstavby, predovšetkým v čase terénnych úprav a výstavby technickej infraštruktúry. Rozsah hladín hluku je určený výkonom daného stroja a jeho zaťažením. Nárast hlukovej hladiny pri nasadení viacerých strojov nemá lineárny aditívny charakter. Tento hluk sa nedá odcloniť protihlukovými opatreniami vzhľadom premenlivosť polohy nasadenia strojov a dá sa riadiť len dĺžka jeho pôsobenia v rámci pracovného dňa.

V zmysle vyhlášky MZ SR č. 549/2007 Z.z. sa pri stavebnej činnosti v pracovných dňoch od 7:00 do 21:00 h a v sobotu od 8:00 do 13:00 h hluk v blízkom okolí posudzuje hodnotiacou hladinou pri použití korekcie -10 dB. V tomto prípade by ekvivalentná denná hluková záťaž od stavebných mechanizmov v uvedenom časovom intervale nemala presiahnuť hladinu hluku 60 dB.

Hluk počas prevádzky

Hluk počas prevádzky bude spôsobený prevažne automobilovou dopravou. Celkové navýšenie dopravy nie je momentálne možné vyčísliť, pretože z veľkej časti bude pochádzať od zákazníkov nakupujúcich v obchodnej galérii. Časť z tohto navýšenia však bude spôsobená aj dopravou zamestnancov a produktov. Toto navýšenie je bližšie špecifikované v kapitole **4.1.7. Doprava.**

Vibrácie

Počas výstavby možno očakávať zvýšenie vibrácií spôsobené stavebnou činnosťou. Tento vplyv však bude obmedzený na priestor stavby a časovo obmedzený na dobu výstavby. Podľa investorom predložených materiálov a praktickej skúsenosti by nemalo dochádzať k vibráciám odlišujúcim sa od bežných hodnôt.

Počas prevádzky sa vibrácie môžu vyskytovať najmä pri činnosti ventilátorov a chladiacich zariadení. Intenzita týchto zdrojov bude však na minimálnej úrovni a podľa praktických skúseností z podobných prevádzok by nemalo dochádzať k negatívnemu ovplyvneniu obyvateľstva žijúceho v bezprostrednej blízkosti.

Zhodnotenie a nulový variant	**Hluk a vibrácie**
Dopravný hluk generovaný nárokmi navrhovanej činnosti by pri normálnej prevádzke nemal presahovať prípustnú hodnotu hluku stanovenú pre denný referenčný interval v predmetnej oblasti. V prípade nerealizovania navrhovanej činnosti zostane akustická situácia v predmetnej oblasti v súčasnom stave.	

4.2.3 Odpadové vody

Splaškové vody

Množstvo vznikajúcich splaškových vôd možno definovať na základe tzv. priamej bilancie, podľa údajov o nárokoch na zabezpečenie vody na pitné, hygienické a sociálne účely (množstvo vody na vstupe sa približne rovná množstvu vody na výstupe – teda množstvu splaškových vôd).

Množstvo splaškových vôd v navrhovanej prevádzke bude teda predstavovať asi 614,40 m^3/rok. Odvod splaškových vôd bude zabezpečený prostredníctvom areálovej kanalizácie, ktorá bude napojená
na verejnú kanalizáciu.

Dažďové vody

Nezaolejované dažďové vody (NDV)

NDV predstavujú vzniknuté dažďové vody zo strechy navrhovaného objektu. Odvádzanie NDV je riešené zo strechy riešeného objektu pomocou systému podtlakovej dažďovej kanalizácie. Ukončenie vnútorných dažďových zvodov bude vystrojené v konštrukcii strechy strešnými elektricky vyhrievanými vtokmi. Sumárna plocha strechy odvodňovaná do dažďovej kanalizácie je 2800 m^2 s odvádzaným prietokom dažďových vôd 84,0 l/s. NDV budú odvádzané do vsakovacieho systému „FRÄNKISCHE“ s objemom 109,4 m^3.

Zaolejované dažďové vody (ZDV)

ZDV z navrhnutých parkovacích miest budú odvedené do uličných vpustí a odvedené do navrhnutého odlučovača ropných látok a následne, už ako NDV, budú odvádzané do vsakovacieho systému „FRÄNKISCHE“ s objemom 109,4 m^3. Odlučovač je konštruovaný ako odlučovače triedy I v zmysle STN EN 858-1 a STN EN 858-2. Stupeň účinnosti je vyšší ako 99%, alebo výstupné hodnoty sú nižšie ako 1 mg/I NEL pri kontaminácii vody 200 mg/I NEL (alebo nižšie ako 5 mg/I NEL pri kontaminácii vody 4250 mg/l NEL. Zaradením dočisťovacieho odlučovača sa dosiahne vyšší stupeň čistenia s výstupnými hodnotami pod 0,1 mg/I NEL.

Výpočty bilancie dažďových vôd

Odtokové množstvo dažďovej vody je počítané pre strechu a parkoviská. Množstvo dažďových vôd bolo vypočítané nasledovným vzťahom:

Q = Hz . S . súčiniteľ odtoku

Q - množstvo odvádzaných vôd z povrchového odtoku,
Hz - ročný priemer z dlhodobého zrážkového úhrnu pre danú lokalitu podľa údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu vypočítaný z úhrnu zrážok za obdobie predchádzajúcich piatich rokov,

S - veľkosť príslušnej plochy, z ktorej vody z povrchového odtoku odtekajú do verejnej kanalizácie, súčiniteľ odtoku - stanovený v závislosti od charakteru povrchu plochy

Pri návrhu a projektovaní areálovej dažďovej kanalizácie sa uvažoval ako referenčný údaj 15 minútový intenzívny dážď s periodicitou p = 0,2 - 182 l/s . ha (Turčianske Teplice).

- Strecha z objektu (2 800 m^2)
  - $Q_{strecha}$ = 128 l/s . 0,28 ha . 0,9
    $Q_{strecha}$ = 32,26 $l.s^{-1}$
- Spevnené plochy (1 880 m^2)
  - $Q_{spevnená\ plocha}$ = 128 l/s . 0,188 ha . 0,9
    $Q_{spevnená\ plocha}$ = 21,66 $l.s^{-1}$
- Množstvo dažďových vôd
  - $Q = Q_{strecha} + Q_{spevnená\ plocha}$
  - Q = 53,92 $l.s^{-1}$

Zhodnotenie a nulový variant	**Odpadové vody**
Z hľadiska produkcie odpadových vôd budú tieto delené na splaškové a dažďové vody vo vyššie uvedených množstvách. Nakladanie s nimi bude realizované vyššie uvedeným spôsobom V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať nedôjde k produkcii vyššie uvádzaných množstiev splaškových odpadových vôd.	

4.2.4 Odpady

V súvislosti s posudzovanou investičnou činnosťou je potrebné riešiť nakladanie s odpadmi v dvoch časových horizontoch. V prvej etape prípravy územia pre výstavbu a počas samotnej výstavby (vrátane výkopov, odpadov z činností pri dokončovaní stavby a odpadov z čistenia stavby) a následne v druhej etape, kedy pôjde o odpady z budúcej prevádzky stavby.

Odpady vznikajúce počas výstavby

Počas výstavby sa predpokladá vznik rôznych druhov odpadov, pričom spôsob nakladania s týmito odpadmi musí byť zosúladený s platnými legislatívnymi ustanoveniami v oblasti odpadového hospodárstva. Za odpadové hospodárstvo v priebehu výstavby bude zodpovedať dodávateľ stavby, ktorý bude plniť všetky povinnosti ako pôvodca odpadov na základe ustanovenie zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch.

P.č.	Kód odpadu	Názov odpadu	Kat. odpadu	Nakladanie s odpadom	
				Spôsob	Odberateľ
1.	15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	Zhromažďovanie	Odberatelia budú určený v ďalšom stupni spracovania projektovej dokumentácie
2.	15 01 02	Obaly z plastov	O	Zhromažďovanie	
3.	15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N	Zhromažďovanie	
4.	17 01 01	Betón	O	Využitie	
5.	17 01 02	Tehly	O	Využitie	
6.	17 01 03	Obkladačky, dlaždice, keramika	O	Využitie	
7.	17 01 07	Zmesi betónu, tehál, obkladačiek, dlaždíc a keramiky iné ako uvedené v 17 01 06	O	Využitie	
8.	17 02 01	Drevo	O	Využitie	
9.	17 02 02	Sklo	O	Zhromažďovanie	
10.	17 02 03	Plasty	O	Zhromažďovanie	
11.	17 02 04	Sklo, plasty a drevo obsahujúce nebezpečné látky alebo kontaminované nebezpečnými látkami	N	Zhromažďovanie	
12.	17 03 01	Bitúmenové zmesi obsahujúce uhoľný decht	N	Zhromažďovanie	
13.	17 04 05	Železo a oceľ	O	Využitie	
14.	17 05 06	Výkopová zemina	O	Využitie	

Tab. 12 – Prehľad odpadov vznikajúcich v priebehu výstavby

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti, napríklad úniku oleja zo stavebných mechanizmov či dopravných prostriedkov by mohlo v rámci stavebnej činnosti dôjsť aj ku vzniku odpadu 17 05 03 zemina a kamenivo obsahujúce nebezpečné látky N.

Vzniknuté odpady budú uložené v nádobách na to určených (napr. kontajneroch, smetných nádobách a pod.) a bude zabezpečené ich vhodné zneškodnenie na vhodnom zariadení v pravidelných intervaloch oprávnenou organizáciou.

Odpady vznikajúce počas prevádzky

V zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov pri danej činnosti vznikajú odpady zaradené do kategórie ostatných („O“) a nebezpečných odpadov („N“). Malé množstvo kalov bude vznikať v ORL. Určité množstvo nebezpečných odpadov uvedených v Tab. 13 bude vznikať výlučne pri bežnej údržbe (servise) strojov a zariadení prevádzky, napr. pri výmene oleja, olejových filtrov a pod.. Jednotlivé odpady budú oddelene zhromažďované a umiestnené na vyznačenom mieste vo vhodných nádobách s označením a identifikačným listom nebezpečného odpadu. Nebezpečné odpady vznikajúce počas prevádzky zariadenia budú priebežne odovzdávané oprávnenej organizácii zabezpečujúcej zhodnotenie alebo zneškodnenie nebezpečných odpadov.

P.č.	Kód odpadu	Názov odpadu	Kat. odpadu	Pôvod odpadu
1.	15 01 01	Obaly z papiera a lepenky	O	Papierové obaly, kartón
2.	15 01 02	Obaly z plastov	O	Plastové obaly
3.	15 01 03	Obaly z dreva	O	Poškodené palety a iné obaly
4.	15 01 04	Obaly z kovu	O	Obalové pásky
5.	15 01 07	Obaly zo skla	O	Odpadové sklo
6.	16 02 14	Vyradené zariadenia iné ako 16 02 09, 16 02 13 (bez PCB, azbestu)	O	Vyradené počítače
7.	20 02 01	Biologicky rozložiteľný odpad	O	Úprava zelene
8.	20 03 01	Zmesový komunálny odpad	O	Prevádzka
9.	20 01 21	Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	N	Svietidlá
10.	16 10 01	Kondenzát z kompresorov	N	Údržba kompresorov chladiacich zariadení
11.	15 02 02	Absorbenty, filtračné materiály vrátane olejových filtrov ...	N	Údržba zariadení
12.	15 01 10	Obaly obsahujúce zvyšky NL alebo kontaminované NL	N	Znečistené obaly
13.	13 05 02	Tuhé látky z lapačov piesku a odlučovačov oleja z vody	N	Prevádzka ORL
14.	13 05 02	Kaly z odlučovačov oleja z vody	N	Prevádzka ORL

Tab. 13 - Prehľad odpadov vznikajúcich počas prevádzky

Zhodnotenie a nulový variant	**Odpady**
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k produkcii odpadových materiálov ako v etape výstavby (predovšetkým stavebný odpad, zemina a pod.), tak aj v etape prevádzky (prevažne komunálny odpad a obaly rôznych druhov). V prípade, že sa navrhovaná činnosť nebude realizovať nedôjde k produkcii vyššie zmienených odpadov.	

4.2.5 Žiarenie a iné fyzikálne polia

V plánovanej výstavbe nebudú inštalované zariadenia, ktoré by mohli byť zdrojom intenzívneho elektromagnetického alebo rádioaktívneho žiarenia.

Zhodnotenie a nulový variant	Žiarenie a iné fyzikálne polia
Realizáciou navrhovanej činnosti nevzniká intenzívne elektromagnetické alebo rádioaktívneho žiarenia, resp. sa rovná nulovému variantu.	

4.2.6 Teplo a zápach

Počas realizácie stavby bude vznikať zápach unikajúci z výfukových plynov zo zážihových a vznetových motorov do ovzdušia v obmedzenom rozsahu. Počas realizácie stavby sa bude jednať o vplyv časovo obmedzený, celkové množstvo pomerne nízke.

Počas prevádzky nepredpokladáme vznik nadmerného tepla alebo zápachu, s výnimkou zápachu spôsobeného automobilovou dopravou. Predpokladom však je, že zákazníci budúcej obchodnej galérie Turčianske Teplice už v súčasnosti dochádzajú na nákup do iných častí mesta, pričom treba prihliadať aj na rekreačný potenciál mesta Turčianske Teplice a návštevníkov z toho vyplývajúcich. Realizáciou navrhovaného objektu nedôjde k ich navýšeniu, dôjde iba k redistribúcii dopravy a jej sprievodných vplyvov v rámci mesta.

Zhodnotenie a nulový variant	Teplo a zápach
Navrhovaná činnosť nebude zdrojom tepelného žiarenia, ktoré by prenikalo mimo priestor prevádzky a teda je v tomto prípade identická s nulovým variantom. Navrhovaná činnosť nebude zdrojom zápachu, s výnimkou automobilovej dopravy. Realizačný variant je v tomto prípade iba miernym zhoršením oproti nulovému variantu. V prípade nulového variantu by nedošlo k navýšeniu dopravy v posudzovanom území, úroveň a rozdelenie dopravy v meste by zostali nezmenené	

4.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Hodnotenie vplyvov činnosti na životné prostredie vychádza z identifikácie ovplyvnenia jednotlivých zložiek životného prostredia v dôsledku pôsobenia vstupov a výstupov navrhovanej činnosti. Cieľom špecifikácie predpokladaných vplyvov na prvky prírodného, krajinného a socioekonomického prostredia je podchytenie tých vplyvov, ktoré by závažným spôsobom zmenili existujúcu kvalitu životného prostredia v negatívnom smere.

Pri komplexnom hodnotení jednotlivých vplyvov pre účely tohto zámeru činnosti využívame ohodnotenie významnosti a charakteru (pozitívny – negatívny) vplyvov podľa nasledovnej stupnice:

0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv
-1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
-2 – málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami
-3 – významný nepriaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
-4 – významný nepriaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami

-5 – veľmi významný nepriaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu, alebo menšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ale nezmierniteľný ochrannými opatreniami.

+1 – málo významný priaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu

+2 – málo významný priaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho rozsahu, dlhodobejšieho charakteru alebo s pôsobením na väčšom území

+3 – významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu

+4 – významný priaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu,

+5 – veľmi významný priaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu

V tabuľkách nižšie je k dispozícii porovnanie jednotlivých variantov navrhovanej činnosti prostredníctvom uvedenej stupnice pre všetky riešené varianty:

- realizačný variant – spočíva v realizácii navrhovanej činnosti
- nulový variant – reprezentuje stav, kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

4.3.1 Vplyvy na prírodné prostredie

Horninové prostredie a pôda

Zaistením dobrého technického stavu stavebných zariadení a mechanizmov sa zníži riziko možnej kontaminácie horninového prostredia počas výstavby. Prípadný únik ropných látok, resp. iných nebezpečných látok pri výstavbe možno odstrániť bezodkladným použitím sorpčných prostriedkov. Tieto vplyvy sú dočasné a nevýznamné.

V procese realizačných prác, resp. počas prevádzky môže potenciálne dôjsť ku kontaminácii pôdneho fondu znečisťujúcimi látkami (vzťahuje sa prevažne na látky ropnej povahy z dopravných mechanizmov, prípadne vody z povrchového odtoku znečistené ropnými látkami). Pri správnej prevádzke a dodržiavaní prevádzkových predpisov jednotlivých zariadení, mechanizmov a vozidiel, ako aj zabezpečením účinnosti odlučovačov ropných látok sú potenciálne negatívne vplyvy navrhovanej činnosti na pôdne prostredie eliminované.

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Znečistenie horninového prostredia / potenciál znečistenia horninového prostredia		0			0	
Znečistenie pôdy/ potenciál znečistenia pôdy		0			0	
Záber pôdy		0		2		

Tab. 14 - Komplexné posúdenie významnosťou vplyvov na horninové prostredie a pôdu
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*
** 2 – málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*

Povrchová a podzemná voda

Riziko kontaminácie podzemnej a povrchovej vody následkom realizácie posudzovanej činnosti existuje v súvislosti s možnosťou vzniku neštandardných situácií - uvoľnenie palív a olejov z motorových vozidiel následkom nehôd, zlého technického stavu vozidiel a technologických zariadení

a podobne.
V štádiu výstavby je potrebné zabezpečiť, aby z nasadených mechanizmov nedochádzalo k únikom ropných látok do pôdy a následnému znečisteniu podzemných vôd.

Navrhovaná činnosť neprodukuje žiadne technologické odpadové vody a teda nepredpokladáme zvýšené riziko kontaminácie podzemných a povrchových vôd.

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na vodné pomery		0			0	

Tab. 15 - Komplexné zhodnotenie vplyvu na vodné pomery
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*

Ovzdušie

Znečistenie ovzdušia bude v súvislosti s navrhovanou prevádzkou spôsobené prevažne automobilovou dopravou. V tomto smere však dôjde iba k redistribúcii dopravy v rámci mesta Turčianske Teplice, pretože existuje predpoklad že potenciálni zákazníci už v súčasnosti nakupujú v iných častiach mesta, a po vybudovaní navrhovaného objektu začne časť z nich nakupovať tu.

Jednotlivé prevádzky budú vykurované a chladené pomoc tepelných čerpadiel a nepredpokladá sa zvýšenie negatívnych vplyvov na ovzdušie.

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na ovzdušie		0			0	

Tab. 16 - Komplexné zhodnotenie vplyvu na ovzdušie
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*

Biota

Pri realizácii navrhovanej činnosti bude potrebné odstrániť vegetáciu, ktorá je prítomná na posudzovanom území. Územie má v súčasnosti charakter trávnatého územia s náletovými drevinami. Zároveň sa tu nachádza niekoľko stromov, ktoré bude treba odstrániť.

Okrem počiatočných vplyvov pri výstavbe (odstránenie vegetácie) nebude mať prevádzka dlhodobý významný vplyv na biotu v okolí posudzovaného územia.

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv na biotu		0		1		

Tab. 17 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na bitou
** 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*

4.3.2 Vplyvy na krajiny a scenériu

Štruktúra krajiny

Výstavbou navrhovanej prevádzky sa zmení charakter územia a jeho krajinná štruktúra. Pôvodná vegetácia na posudzovanom území, ktorá sa skladá prevažne z trávnatého porastu a z niekoľkých stromových a krovinových porastov bude odstránená.

Priestory prevádzky budú predstavovať nadzemné objekty a budú vychádzať zo základnej požiadavky zachovania, pokiaľ to bude možné, jednotného architektonického vzhľadu. Pri použití vhodných regulatív určujúcich prijateľnú zastavanosť územia, výškovú hladinu novej zástavby a podiel vzrastlej zelene, možno očakávať pozitívne dotvorenie obrazu krajiny. Po ukončení stavebných prác bude terén upravený a budú zrealizované aj sadové úpravy.

Ekologická stabilita a ochrana krajiny

Predpokladá sa, že výstavba a prevádzka navrhovanej investičnej činnosti významne nezníži ekologickú stabilitu krajiny. V tesnej blízkosti (cca 40 m, západne) sa nachádza biokoridor regionálneho významu RBkh 1 Vodný tok Teplica, avšak navrhovaná činnosť nezasahuje do lokalizovaného prvku územného systému ekologickej stability, a preto vplyvy na krajinu na základe vyššie uvedených údajov hodnotíme ako nevýznamné.

Scenéria krajiny

Realizáciou činnosti dôjde k zmene scenérie krajiny, ktorú vzhľadom na súčasný stav (územie charakteristické mestskou zástavbou, kde patria líniové technické prvky, prvky sídelných stavieb so sídelnou vegetáciou) hodnotíme ako neutrálnu.

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyvy na štruktúru krajiny		0				3
Vplyvy na ekologickú stabilitu krajiny		0			0	
Vplyv na scenériu		0			0	

Tab. 18 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na krajinu
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*
** 3 - významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*

4.3.3 Vplyvy na obyvateľstvo

Počas výstavby navrhovanej činnosti dôjde na určitej úrovni k ovplyvneniu faktorov kvality a pohody životného prostredia obyvateľov v priľahlých oblastiach zvýšenou hlučnosťou, prašnosťou a exhalátmi, najmä v etape realizačných prác. Pri dodržaní všetkých zákonných podmienok nepredpokladáme, že by stavba navrhovanej činnosti mohla mať významný negatívny dopad na zdravie obyvateľstva širšieho okolia. Stavebný dvor bude umiestnený vo vnútri posudzovaného územia. Vplyvy stavebnej dopravy sa prejavia iba miernym zaťažením prístupových komunikácií hlukom a exhalátmi. Ich trvanie bude dočasné a nepravidelné.

Samotná prevádzka posudzovanej činnosti nebude mať výrazný vplyv na pohodu a zdravie obyvateľstva, pretože nejde o priemyselnú prevádzku, nebude produkovať významné emisie do ovzdušia, hluk a ani iné významné nepriaznivé vplyvy. Jediným faktorom ktorý prispeje k zhoršeniu situácie je navýšenie dopravy v predmetnom území, ktorá však bude presmerovaná z iných častí mesta a celkovo teda nedôjde k jej významnému navýšeniu v rámci mesta.

Realizáciou navrhovanej činnosti k doplneniu a skvalitneniu služieb pre obyvateľov a návštevníkov mesta Turčianske Teplice. Výstavbou obchodnej galérie, v súčinnosti s navrhovanou predajňou Lidl, sa dosiahne ucelená obchodná zóna, ktorá korešponduje s územným plánom obce

a preto možno považovať z hľadiska ekonomické prínosu za pozitívnu. V neposlednom rade je nutné spomenúť aj vytvorenie voľných pracovných miest pre občanom mesta Turčianske Teplice, ako aj pre občanom priľahlých obcí. Uvedené pozitívne vplyvy navrhovanej činnosti teda hodnotíme ako významné pozitívne vplyvy malého územného rozsahu (+3).

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv hluku na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv zápachu na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv dopravy na obyvateľstvo		0		1		
Socio-ekonomické vplyvy		0				3

Tab. 19 – Komplexné posúdenie významnosti vplyvu na obyvateľstvo
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*
** 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*
** 3 – významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*

4.3.4 Hodnotenie zdravotných rizík

Zdravotné riziká na úrovni pracovníkov podieľajúcich sa na realizácii stavby súvisia predovšetkým s organizáciou prác a dodržiavaním podmienok pracovnej disciplíny.

Obyvatelia žijúci v priľahlých častiach situovaných v širšom okolí dotknutého územia budú najmä v etape výstavby ovplyvnení zvýšením hladiny hluku v dôsledku stavebných prác ako aj nárastu intenzity automobilovej dopravy (nákladné vozidlá), zvýšením prašnosti a miernym zhoršením emisnej situácie. Uvedené vplyvy je možné vo významnej miere limitovať realizáciou stavebno-technických opatrení. Po ukončení stavebných prác budú zdravotné riziká súvisieť najmä s nárastom intenzity dopravy na priľahlých komunikáciách (hluk, riziko kolízií, zhoršenie kvality ovzdušia, a pod.).

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Zdravotné riziká		0		1		

Tab. 20 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvu zdravotných rizík
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*
** 1 – málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu*

4.3.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Lokalita navrhovaná pre realizáciu činnosti nie je súčasťou území, ktoré sú predmetoch ochrany v zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Záujmové územie je situované v ochrannom pásme II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Turčianske Teplice, ktoré bolo vyhlásené vyhláškou MZ SR č. 392/2007 Z.z. z 15.8.2007, ktorá však nezakazuje predmetnú navrhovanú činnosť.

Vplyv	Hodnotenie	
	Nulový variant	Realizačný variant

	-	0	+	-	0	+
Vplyv na chránené územia a ich ochranné pásma		0			0	

Tab. 21 - Komplexné posúdenie významnosti vplyvov na chránené územia a ich ochranné pásma
** 0 – prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv*

4.4 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Komplexné posúdenie variantov navrhovanej činnosti v nasledujúcej kapitole vychádza z informácií, ktoré boli uvedené v predchádzajúcich kapitolách, v rámci ktorých boli pre jednotlivé identifikované vplyvy navrhovanej činnosti priradené hodnoty odhadu ich významnosti na základe vykonaného posudzovania vplyvov na životné prostredie. Tento odhad významnosti vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane zdravia obyvateľstva bol vykonaný maximálne konzervatívne s cieľom zistenia najnepriaznivejšieho možného stavu a objektívneho porovnania jednotlivých riešených variantov:

- **realizačný variant**
- **nulový variant**

Bodový systém hodnotenia bol zostavený na základe jednotlivých identifikovaných vplyvov prezentovaných v kapitole 4., ktoré majú rozhodujúci vplyv na navrhovanú činnosť. V rámci každého vplyvu bola k dispozícii hodnotiaca škála od -5 do +5 (bližšie pozri kap. IV.3). Pre jednotlivé varianty bol vykonaný súčet priradených pozitívnych a negatívnych vplyvov podľa hodnotiacej škály. Variant s vyšším číselným súčtom jednotlivých vplyvov (v prípade negatívnych vplyvov predstavuje vyšší súčet číslo bližšie k nule, tzn. napríklad -5 > -10) je možné hodnotiť ako optimálnejší.

Uvedený bodový systém poskytuje možnosť aproximatívneho, absolútneho posúdenia vhodnosti daného variantu vo vzťahu k jednotlivým vybraným vplyvom.

Vplyv	**Hodnotenie**					
	Nulový variant			**Realizačný variant**		
	-	**0**	**+**	**-**	**0**	**+**
Znečistenie horninového prostredia / potenciál znečistenia horninového prostredia		0			0	
Znečistenie pôdy/ potenciál znečistenia pôdy		0			0	
Záber pôdy		0		2		
Vplyv na vodné pomery		0			0	
Vplyv na ovzdušie		0			0	
Vplyv na biotu		0		1		
Vplyvy na štruktúru krajiny		0				3
Vplyvy na ekologickú stabilitu krajiny		0			0	
Vplyv na scenériu		0			0	
Vplyv hluku na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv zápachu na obyvateľstvo		0			0	
Vplyv dopravy na obyvateľstvo		0		1		
Socio-ekonomické vplyvy		0				3
Zdravotné riziká		0		1		
Vplyv na chránené územia a ich ochranné pásma		0			0	

Tab. 22 - Sumarizácia identifikovaných vplyvov

Na základe súčtu vyššie uvedených priradených hodnôt jednotlivých identifikovaných vplyvov pre riešené varianty navrhovanej činnosti bola zostavená nasledujúca sumárna tabuľka pre porovnanie variantov navrhovanej činnosti.

	Nulový variant	**Realizačný variant**
Celkový vplyv	0	+ 1

Tab. 23 - Celkový súčet hodnôt identifikovaných vplyvov na základe odhadu ich významnosti

Na základe uvedeného hodnotíme, že realizačný variant bude mať len veľmi obmedzené negatívne vplyvy na životné prostredia a zdravie obyvateľstva. Tieto budú v dostatočnej miere kompenzované sociálnoekonomickými prínosmi predmetnej činnosti.

4.5 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Pri realizácii navrhovaných činností nedôjde k priamym ani nepriamym vplyvom presahujúcim štátne hranice Slovenskej republiky.

4.6 Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Všetky súvislosti, ktoré spracovateľ na súčasnej úrovni poznania navrhovanej činnosti i posudzovaného územia očakáva, sú uvedené v kapitole o základných údajoch zámeru a o jeho predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie, ako aj kultúrnych pamiatok.

4.7 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Za dodržania všetkých prevádzkových, organizačných, požiarnych a bezpečnostných predpisov by malo byť eliminované riziko posudzovanej činnosti počas jej výstavby aj prevádzky. Potenciálne riziká poškodenia, alebo ohrozenia životného prostredia môžu vzniknúť v dôsledku nasledovných príčin:

- zlyhanie technických opatrení (havárie stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov, porušenie tesnosti izolačných vrstiev, nesprávne zaobchádzanie so skladovanými surovinami, únava materiálu a pod.),
- zlyhanie ľudského faktora (nedodržanie pracovnej alebo technologickej disciplíny pri výstavbe, ...),
- sabotáže, vlámania a krádeže,
- vonkajšie vplyvy (neovplyvniteľné udalosti – finančný krach prevádzkovateľa, ...),
- prírodné sily (prívalové dažde, povodne, úder blesku, zemetrasenie, ...).

Nehody a havárie môžu mať tieto následky:

- kontaminácia horninového prostredia
- požiar,
- škody na majetku,
- poškodenie zdravia, až smrť.

Väčšina rizík je však na úrovni pracovnej disciplíny a dodržiavania bezpečnostných zásad (v pracovnom procese), takže prevenciou je predovšetkým osobná úroveň vzdelania a miera zodpovednosti a spôsobilosti vykonávať danú činnosť.

Vo všeobecnosti prevenčným opatrením k nepredvídaným situáciám a haváriám je vypracovanie havarijných plánov a manipulačných poriadkov a riadne zaškolenie pracovníkov.

4.8 Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

4.8.1 Opatrenia počas výstavby

Ochrana ovzdušia

- pri realizácii zemných prác je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie prašnosti, napríklad vhodným výberom stavebných technológií a materiálov,
- prašné materiály skladovať v zastrešených a uzatvárateľných skladoch (objektoch),
- v prípade potreby udržiavať potrebnú vlhkosť povrchu (kropenie, polievanie),
- nepripustiť prevádzku dopravných prostriedkov s nadmerným množstvom škodlivín vo výfukových plynoch.

Ochrana pred hlukom

- vhodným výberom mechanizmov zabezpečiť, aby stavebné úpravy dlhodobo neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí a zmysle nariadenia vlády SR č. 339/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií,
- zabezpečiť, aby práce na zriadenom stavenisku resp. v riešenom území neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí mimo dopravy, stanovenú príslušnou legislatívou,
- hlučné stavebné činnosti odporúčame vykonávať len počas pracovného týždňa v bežnom pracovnom čase,
- pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodukujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou, prípadne použiť dočasné protihlukové steny,
- stavebné práce budú realizované tak, aby nebol rušený nočný pokoj.

Ochrana pôdy, podzemných a povrchových vôd

- pri vypracovaní projektovej dokumentácie a realizácii stavby je investor povinný dodržať zásady ochrany poľnohospodárskej pôdy v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zabezpečiť dobrý technický stav stavebných mechanizmov a dopravných prostriedkov pri realizácii, aby nedošlo k neželaným únikom ropných látok do pôdy, či vody,
- zabezpečiť sadu prostriedkov na likvidáciu úniku nebezpečných odpadov a nebezpečných látok do prírodného prostredia: zásoba sorpčného materiálu (VAPEX) a príslušné náradie na okamžitý sanačný zásah (lopaty, metly, nádoba na kontaminované látky, PE vrecia),
- pri stavebných prácach bude potrebné v rámci preventívnych opatrení vypracovať plán havarijných opatrení, v zmysle platnej legislatívy (nariadenie vlády SR č. 269/2010, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd).

Nakladanie s odpadmi

- zabezpečiť zhodnotenie alebo zneškodnenie odpadov, ktoré vznikajú počas realizácie stavby v rámci platnej legislatívy,

- viesť evidenciu o druhoch a množstve odpadov, ktoré vznikajú pri realizácii stavby,
- ustanovené údaje z evidencie ohlasovať príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva.

Ochrana bioty

- po ukončení stavebných prác vykonať náhradné rekultivácie a výsadbu zelene v posudzovanom území,
- pri realizácii sadových úprav uprednostniť miestne prirodzene rastúce druhy rastlín pred exotickými alebo miestne nepôvodnými druhmi,
- zabezpečiť mechanické čistenie vozidiel vychádzajúcich zo staveniska.

Iné opatrenia

- stavenisko musí byť počas výstavby zabezpečené proti hromadeniu povrchových a podzemných vôd vo výkopoch. V prípade potreby na odčerpanie vôd z výkopov použiť neznečistené elektrické čerpadlá,
- dodržiavať nevyhnutné bezpečnostné opatrenia najmä pri zemných prácach v blízkosti jestvujúcich inžinierskych sietí, pri manipulácii žeriavom, pri prácach vo výškach a pod.,
- na mieste výstavby nebudú dopĺňané pohonné hmoty, vymieňané oleje a iné náplne, vykonávané opravy stavebných a prepravných mechanizmov, pri ktorých by mohlo dôjsť k úniku nebezpečných látok.

4.8.2 Opatrenia počas prevádzky

Prevádzkové opatrenia vyplývajú predovšetkým z požiadavky dodržania podmienok legislatívy v oblasti ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia a legislatívy Slovenskej republiky, ktorá upravuje podmienky prevádzky priemyselných zariadení s dôrazom na ochranu zdravia ľudí.

Všeobecné opatrenia

- dodržiavanie legislatívnych požiadaviek,
- inštalácia zariadení a ich prevádzka na úrovni najlepších dostupných techník (BAT),
- dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- dodržiavať a kontrolovať technologickú disciplínu, aby nedošlo ku kontaminácii prostredia,
- dôsledne dodržiavať prevádzkové predpisy inštalovaných technologických zariadení, s dôrazom na pravidelnú kontrolu, servis, a tesnosť technologického zariadenia,
- plnenie požiadaviek NV SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko,
- plnenie náležitostí vyplývajúcich z NV SR č. 496/2010 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa NV SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu.

Ochrana ovzdušia

Jedným z hlavných negatívnych vplyvov navrhovanej činnosti je zvýšená tvorba emisnej a súvisiacej imisnej záťaže a dopravné zaťaženie. Pre minimalizáciu vplyvu na ovzdušie navrhovanej činnosti sú prijaté nasledovné technické opatrenia:

- emisie z dopravy minimalizovať optimálnym vyťažením dopravných kapacít nákladných vozidiel, prípadne využívaním súprav s návesmi,
- požadovať od vlastníkov nákladných automobilov zabezpečenie dobrého technického stavu vozidiel, aby sa predišlo únikom látok ropnej povahy.

Ochrana vôd

- zabezpečiť všetky spevnené asfaltové plochy a parkovacie stojiská certifikovaným materiálom proti pôsobeniu ropných látok,
- zabezpečiť odlučovače ropných látok s prečisťovacou schopnosťou na výstupe menej ako 0,1 mg/l NEL.

4.8.3 Organizačné a prevádzkové opatrenia

- Proces zásobovania sa spravidla vyznačuje vysokou dynamikou hluku, ktorá môže byť najmä obyvateľmi žijúcimi v okolí dotknutého územia subjektívne vnímaná ako rušivý faktor (manipulácia s paletami, búchanie dverí, pohyb paletizačných vozíkov a pod.). Intenzita takéhoto hluku je preto závislá len od prístupu dotknutých zamestnancov k vykonávanej práci vo vonkajšom prostredí. Protihlukové opatrenia v rámci zásobovania by mali mať najmä organizačný charakter (zamedziť chodu motorov vozidiel počas vykládky tovaru, obmedziť vznik zbytočných impulzov, a pod.). Na manipuláciu s tovarom používať výhradne elektrické vysokozdvižné vozíky. Manipulačná plocha musí byť hladká, v žiadnom prípade nie zo zámkovej dlažby.
- Pre minimalizáciu hluku a emisií, ktoré vzniknú v dôsledku prevádzky objektu a parkovísk sa odporúča realizovať výsadbu zelene po obvode posudzovaného územia, ale aj na voľných plochách.

4.8.4 Iné opatrenia

Medzi iné opatrenia je možné zaradiť štandardné dodržiavanie platných technických, technologických, organizačných a bezpečnostných predpisov súvisiacich s navrhovaným druhom činnosti ako aj protipožiarne opatrenia počas prípravy aj prevádzky.

4.8.5 Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Všetky technické a technologické opatrenia prijaté na prevádzke sú ekonomicky realizovateľné.

4.9 Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

Vzhľadom na zadefinovanie územia v územnom pláne mesta Turčianske Teplice (viď nasledujúca kapitola) predpokladáme, že by v budúcnosti na predmetnom území došlo k snahe o realizáciu podobnej činnosti, dovtedy by táto plocha bola pravdepodobne bez špecifického využitia.

4.10 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Z pohľadu územného plánu mesta Turčianske Teplice sa riešené územie nachádza vo vymedzenom území s označením C7 – plocha pre vyššiu občiansku vybavenosť, ktoré podľa územného plánu mesta Turčianske Teplice resp. podľa článku č. 3, ods. 2, písm. m), č. 5) Návrh regulatívov územného rozvoja, návrh záväzných častí pripúšťa aj umiestnenie základnej občianskej vybavenosti a doplnkovej vyššej občianskej vybavenosti vo väzbe na uvažované športové zariadenie, akými sú hlavne stravovacie, ubytovacie a nákupné centrá, viď mapovú prílohu č. 4.

4.11 Ďalší postup hodnotenie vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O dotknutom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované a riešené, či už existujúcou legislatívou, v samotnom technickom riešení stavby, alebo navrhovanými zmierňovacími opatreniami. Posudzovanie navrhovanej činnosti teda navrhujeme ukončiť vydaním rozhodnutia zo zisťovacieho konania.

5. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu vrátane porovnania s nulovým variantom

5.1 Zdôvodnenie variantného riešenia posudzovanej činnosti a návrhu na jej realizáciu

Navrhovateľ predložil Okresnému úradu Turčianske Teplice, ako príslušnému orgánu žiadosť o povolenie predložiť jednovariantné riešenie zámeru činnosti v zmysle §22, ods. 7 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedenej žiadosti bolo zo strany Okresného úradu Turčianske Teplice vyhovené listom číslo OU-TR-OSZP-2021/000636-002 zo dňa 29. septembra.

Navrhovaná činnosť je v rámci predkladanej environmentálnej dokumentácie posudzovaná v jednom realizačnom variante.

Negatívne vplyvy navrhovanej činnosti identifikované v procese posudzovania vplyvov na životné prostredie pri dodržaní navrhovaných opatrení nedosahujú parametre, ktoré by spôsobovali významné zmeny kvality životného prostredia dotknutého územia a jeho širšieho okolia a taktiež nevytvárajú predpoklady pre negatívne ovplyvnenie zdravotného stavu obyvateľov širšieho dotknutého územia.

V nasledovnej tabuľke (Tab. 24) uvádzame stručné porovnanie navrhovaného variantu činnosti a 0-tého variantu (teda variantu kedy by sa navrhovaná činnosť nerealizovala) z pohľadu najzávažnejších identifikovaných vplyvov.

Kritérium	Realizačný variant	Nulový variant
Sprievodné vplyvy	Hluk, exhaláty a prach z dopravy, ...	Hluk, exhaláty a prach z dopravy na blízkej komunikácii
Trvalý záber pôdy	Trvalý záber pôdneho fondu	Ponechanie územia v pôvodnom stave
Pracovné príležitosti	15 nových pracovných miest	-
Vplyv na ovzdušie	Minimálne zvýšenie množstva emisnej a imisnej záťaže v dôsledku automobilovej dopravy	Emisie zo susednej prevádzky a z vykurovania rodinných domov v okolí
Vplyv na vody, pôdu a horninové prostredie	Minimálne zvýšené riziko kontaminácie, najmä pri poruchách automobilov	Existujúce riziko vyplývajúce z existujúcej dopravy v okolí prevádzky a taktiež

Kritérium	Realizačný variant	Nulový variant
		z priemyselných činností nachádzajúcich sa v okolí
Dopravné zaťaženie	Redistribúcia dopravy súvisiacej s nakupovaním v rámci mesta. Súčasné mierne navýšenie dopravy v dôsledku dopravy tovaru a zamestnancov	Existujúca doprava v okolí navrhovanej prevádzky

Tab. 24 - Stručné porovnanie najzávažnejších identifikovaných vplyvov jednotlivých variantov

Nulovým variantným riešením by bolo ponechanie pozemkov v ich súčasnom stave – t.j. plocha definovaná bez špecifického využitia resp. trvalé trávnaté porasty, využiteľná pre rozvojové zámery. Vzhľadom na túto kategorizáciu by sa v budúcnosti pravdepodobne vyskytli snahy využiť túto plochu na podobné zámery. Dovtedy by táto plocha bola pravdepodobne nevyužívaná.

Na základe informácií uvedených v predchádzajúcich kapitolách považujeme realizáciu posudzovanej činnosti v predkladanom realizačnom variante za environmentálne prijateľnú a realizačný variant považujeme z hľadiska vplyvov na životné prostredie za realizovateľný. Navrhované opatrenia sú z hľadiska technicko-ekonomickej realizovateľnosti taktiež realizovateľné.

6. Mapová a iná obrazová dokumentácia

6.1 Mapové prílohy

- Mapová príloha č. 1 – Situácia širších vzťahov (1 : 25 000)
- Mapová príloha č. 2 – Umiestnenie navrhovanej činnosti v rámci katastrálneho územia Turčianske Teplice (1 : 10 000)
- Mapová príloha č. 3 – Koordinačná situácia (1 : 2 000)

6.2 Textové prílohy a dokumentácia

- Textová príloha č. 1 – Upustenie od variantného riešenia zámeru
- Textová príloha č. 2 - Odborná pomoc príslušného orgánu podľa § 56 písm. e/ zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov - Obchodná galéria Turčianske Teplice
- Fotodokumentácia – prehľad súčasného stavu dotknutého územia na základe fotodokumentácie spracovateľa zámeru

7. Doplňujúce informácie k zámeru

7.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre zámer a zoznam hlavných použitých materiálov

- Geochemický atlas Slovenska, Časť I: Podzemné vody, MŽP SR, geologická služba SR, Rapant S. a kol., 1996
- Bezák, J., 1997: Slovensko – Hodnotenie radónového rizika z geologického podložia miest s počtom obyvateľov nad 10 000 a okresných miest s vysokým a stredným radónovým rizikom – vybrané mestá Slovenskej republiky, orientačný IGP. Archív ŠGÚDŠ – Geofond, Bratislava
- Fytogeografické členenie Slovenska, Slovenský úrad geodézie a kartografie, Futák J., SAV BA, 1980
- Geologická mapa Slovenska M 1:50 000 [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2013. Dostupné na internete: http://apl.geology.sk/gm50js
- Hensel K., Krno I. Zoogeografické členenie: Limnický biocyklus. In Atlas krajiny SR. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR a Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002. 344 s. ISBN 80-88833-27-2.
- Informácia o kvalite ovzdušia a o podiele jednotlivých zdrojov znečisťovania ovzdušia na jeho znečisťovaní v Žilinskom kraji za rok 2018
- Jedlička, J., Kalivodová, E., 2002: Zoogeografické členenie: Terestrický biocyklus. In Atlas krajiny Slovenskej republiky
- Katalóg biotopov Slovenska, DAPHNE – inštitút aplikovanej ekológie, Bratislava, Stanová V., Valachovič M., 2002
- Kočický, D. a kol., 2013: Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Turčianske Teplice. SAŽP Banská Bystrica
- Kozová, M. – Drdoš, J. – Pavličková. K. – Úradníček, Š. – Húsková, V. a kol., 1996: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie. EIA (Environmental Impact Assessment). II. diel. Komentár ku krokom posudzovania vplyvov činností. ŠEVT Bratislava, 183 strán
- Krajč P.: Územný plán mesta Turčianske Teplice, 2007. Dostupné na internete: https://www.turciansketeplice.sk/download_file_f.php?id=31824
- Lapin, M., Faško, P., a kol. 2002: Klimatické oblasti. In Atlas krajiny Slovenskej republiky
- Malík, P. - Švasta, J.: Hlavné hydrogeologické regióny [online]. Bratislava: Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, 2014. Dostupné na internete: http://apl.geology.sk/atlaskrajiny
- Mazúr, E., Lukniš, M., 2002: Geomorfologické jednotky. In Atlas krajiny Slovenskej republiky)
- Miklós, L. a kol., 2002: Atlas krajiny SR. MŽP Bratislava
- Program odpadového hospodárstva SR do roku 2020 , MŽP SR
- Šoltész, P. 2021: Projekt pre vydanie územného rozhodnutia. Obchodná galéria Turčianske Teplice.
- Úradníček, Š. – Gašparíková, B. - Kozová, M., 1996: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie. EIA (Environmental Impact Assessment). I. diel. Zákon s komentárom. ŠEVT Bratislava, 196 strán
- VKÚ Harmanec, 2005: Turistický atlas Slovenska M = 1 : 50 000
- http://cms.enviroportal.sk/
- http://datacube.statistics.sk/
- http://datacube.statistics.sk/)

- http://www.pamiatky.sk/
- https://www.geology.sk/
- https://www.mapy.cz/
- https://www.minzp.sk/
- https://www.sazp.sk/
- https://www.shmu.sk/sk/?page=1
- https://www.sopsr.sk/web
- https://www.turciansketeplice.sk/

7.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním zámeru

- Rozhodnutie o upustení od variantného riešenia (viď Textové prílohy: Príloha č.1)
- Vyjadrenie o potrebe vykonanie zisťovacieho konania (viď Textové prílohy: Príloha č. 2)

7.3 Použité právne predpisy

- Nariadenie vlády SR č. 549/2007 Z.z. o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií
- Nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z.z. ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti
- Oznámenie Federálneho ministerstva zahraničných vecí č. 396/1990 Zb. o uzavretí Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam najmä ako biotopy vodného vtáctva (Ramsarský dohovor).
- Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie
- Vyhláška MZ SR č. 392/2007 Z.z.
- Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z.z. ktorou sa ustanovuje katalóg odpadov
- Vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch
- Vyhláška MŽP SR č. 684/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií
- Zákon č. 137/2010 Z. z. o ochrane ovzdušia
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 275/2007 Z.z., zákona č. 454/2007 Z.z., zákona č. 287/2008 Z.z. , zákona č. 117/2010 Z.z., zákona č. 145/2010 Z.z. , zákona č. 258/2011 Z. z. a zákona č. 408/2011 Z.z.
- Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. č. 409/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách

7.4 Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

V predloženom zámere sú spracované všetky v súčasnosti dostupné informácie o postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

8. Miesto a dátum vypracovania zámeru

Banská Bystrica, december 2021

9. Potvrdenie správnosti údajov

9.1 Spracovatelia zámeru

Riešitelia: Ing. Juraj Bagin
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Mgr. Patrik Baliak

INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Ing. Juraj Musil
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Schválil: Ing. Juraj Musil
INECO, s.r.o., Banská Bystrica

Za údaje technického charakteru zodpovedá navrhovateľ.

Za správnosť údajov environmentálneho charakteru zodpovedá spracovateľ.

9.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa zámeru a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa

Svojim podpisom potvrdzujem, že údaje v zámere obsiahnuté vychádzajú z najnovších poznatkov o stave životného prostredia v posudzovanom území a že žiadna dôležitá skutočnosť, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť životné prostredie nie je vedome opomenutá.

Za spracovateľa

.....
Ing. Juraj Musil

Za navrhovateľa

.....
Ing. Juraj Musil
zástupca na základe plnej moci